

Tassa postala
plátite in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-

D. Manassetter Robert
Budapest
Diszter 2. l. e

KALAPILIP

Bérmmentien
leveleket nem
fogadunk el.
— Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Strada Matei Millo 2.

Ara 5 lej

Szombat, 1935. nov. 9.

5698. EV. XVIII. EVF.
CHESVAN 13 249 SZÁM

VILAG TÜKRE

Henri Dunant

— Néhány strófa a Vörös Kereszt
megalapítójáról, aki most huszonöt
eve halt meg —

Volt egy idő, amikor minden nagyobb és
kisebb társadalmi jelenséget a dialektikával
igyekeztek igazolni és magyarázni. A létező
kihasított magából az ellentét-jét, amiből az-
tán megszületett az új kiegyensúlyozott
forma, amely azután tovább fejlődött ezen a
csapáson. Hegel alkalmazta (nem először) a
történelem folyamataira a tézis, antitézis és
szintézis formuláját, ami az ő idejében, ami-
kor a szívekben még parázsolt a francia
ferradalom tüze és hevülése, a feudálisok és
apró dinasztiaiák által terrorizált Német-
országban nagy dolog volt. Mert Német-
országban akkor kegyetlenül ellenőrizték és
még kegyetlenebbül büntették a szabadság
gondolatának nyilvánosságát. Am a fejlődés-
nek ezt az ugynevezett természetesen program-
ját nagy tehetséggel tudta Hegel ellenőrizni
az ő történet-bölcséletében. Okos tanítványai
(„A bölcsnek fejében a szeme”) tudták és
érezték ennek az elméletnek nagy horderejét.
A demokráciák két nagy európai birodalma-
ban, Franciaországban és Angliában akkor
már győzött az elnyomatás antitézise, a sza-
badság és kialakulóban volt az akkori dolgok
szintézise. A gazdasági életben a szabad ver-
seny, a politikában — mint társadalmi fei-
pílményben — a liberalizmus.

Előjáróul azért mondom ezt el, mert a Né-
metországgal határos Svájcban a hegeli gon-
dolat legtovább maradt fenn és úgy szivódott
bele a köztudatba, hogy abból gyakorlati ér-
tékek teremtődtek.

Becsés érték lett ebből a gondolatból, a
Vörös Kereszt intézménye, amelynek létre-
hozója és megszervezője egy svájci író volt,
Henri Dunant, aki most huszonöt esztendője
halt meg. Abban az időben haditudósító volt.
Emlékirataiból valók e sorok:

„1859 június 24-én a solferinói hadszíntéren
jártam. A halokkók katakombái feküdtek
egymás hegyén-hátán. Zuávok és arabok,
elzásziak és szíriai mohamedánok, akik a
francia hadseregben harcoltak és horvátok,
csehek, németek és magyarok, akik az osztrá-
kok oldalán küzdöttek. Most ugyanabban a
pokolban szenvedtek. Ennek a tézisnek meg
kell teremnie az antitézist. Ha már elkerül-
hetetlen a háború, akkor mentünk meg leg-
alább annyi életet, amennyit csak lehet. A
csapatok egészségügyi szolgálata nagyon fo-
gyatékos. Több orvos, több ápoló, több köt-
szer, több ág és a fiatal emberek egész tö-
megeit tudjuk megmenteni az élethez. Mi-
csoda dolog az, hogy az egészségügyi csapa-
tokat nem képezzék ki legalább olyan alapo-
sággal, mint a gyalogságot és a tüzérseget!
Ez kicsoda lelkiismeretlenség a kormányok-
tól, hogy hadgyógyászati célokra sokkal ki-
sebb összeget irányoznak elő, mint bármilyen
fegyvernemre. Ennél is nagyobb hiba, hogy
az ütközések után nincs együttes akció a se-
besültek megmentésére. Sőt elfogják az elen-
sleges tábor orvosait, ápolóit és egészségügyi
személyzetét, fogolytáborokba viszik őket és
elzárják természetesen munkakörükből.”

Nemcsak panaszkodott, hanem akcióba is
lépett. Jelentkezett Mac Mahon generálisnál
pár pernyi kihallgatásra, amiből két órai ta-
nácskozás lett. A tábornok befáta, hogy itt
tenni kell valamit, de fedezni akarta magát
és III. Napoleonhoz küldte a fiatal ujságíróit.
A császár Henri Dunanttal történi beszélge-
tését követő napon már kiadta híres napi-
parancsát, amely megengedte, hogy az elfogott
orvosok és az ápoló személyzet a francia hadi-
zónában végezhesse munkáját, vagy hogy ki-
cserelés útján hazamehessen. Az első lépést
követte a második. Henri Dunant könyvet írt
a solferinói csatáról, amelyre az európai in-
tellektuelek felfigyeltek.

Ha nem is egyazon eszközökkel, de a nagy
férfiak egyazon emberiségével dolgoztak,
más célokért, mint Herzl Tivadar, akivel
egyébként jóismeretségben volt és levelezés-
ben állott. Az első sikereket közömbösség
váltotta fel, ezt meg kellett törnie és tovább
küzdött a megkezdett uton, éppúgy, mint
Herzl Tivadar. Négy évvel a solferinói csata
után már előkészíti a kongresszus ült össze
Dunant, Moyniers és Dufour svájci generális

Mihalache közölte az uralkodóval, hogy személyesen vállal fele- lősséget november 14-ike rendjéért

A Vitéz Mihály-rend lovagjainak ünnepi ebédjén ünnepelték a trónörököszt

Szombaton dönt magatartásáról a nemzeti parasztpárt

Bucuresti, november 8. Tatarescu mi-
nisterelnök tegnap éjjel 23 órakor érke-
zett Bukurestibe. Így Titulescuval csak éj-
jel negyed 1 órakor találkozott saját la-
kásán. Megbeszélésük a késő éjjeli órákig
tartott.

A ma reggeli lapok rendkívüli jelentő-
séget tulajdonítanak a tegnapi politikai
megbeszéléseknek és Mihalache mai kihall-
gatásának. Mihalache és Maniu tegnap
háromórás megbeszélést tartottak. Este
Maniu baráti körben vacsorázott és ma
találkozik fog Titulescuval. A Dimineata
szerint Mihalache kihallgatása ma délután
lesz a Vitéz Mihály-rend lovagjainak ud-
vari ebéde után. A lap szerint eddig
nincs sok remény a politikai békére. A
nemzeti parasztpárt mindenáron ragaszkodik
november 14-hez.

Mihalache audienciája

A királyi palota nagy fogadótermében
ma délben ültek össze szokásos évi udvari
ebédre a Vitéz Mihály-rend lovagjai, köz-
tük Mihalache is. Délután 3 órakor kez-
dődtött Mihalache királyi audienciája,
amely döntő jelentőségűnek ígérkezik a
belpolitikai helyzet további alakulására
nézve. Hírszerint Mihalache közölte az
uralkodóval, hogy személyesen vállal fele-
lősséget a rendért, ha nem fogják provo-
kálni a párt demonstráló tömegeit.

Nagy közönség várta a királyi palota
előtt a rend-lovagjainak, köztük a nemzeti
parasztpárti elnök érkezését.

A Vitéz Mihály-rend lovagjainak ud-
vari ebédjén résztvett Marinovics jogosz-
láv és Le Rond francia tábornok, Pamfil
Seicaru és más előkelőségek is. Az ebéd

Eltűnt Kingsford Smith repülő- rekorder

Nem érkezett meg Singaporéba a repülő, ahol nagy az aggodalom

London, november 8. Kingsford Smith
repülőrekorder átrepült az indiai Karakhi
felett Allahabad irányába. A híres pilóta
Ausztráliába vezető rekordkísérleti útján
Angliából 6500 kilométert tett meg 25
órás repülésével.

teljes egészében átalakította földünk arcula-
tát: a francia Lumiére találmánya, a németek
a francia zsenialitásból csak a gyakorlati
tökéletesítés előnyét húzták.

Ezért van tele igaz tartalommal a híres
szállóge: „L'invention française, fabrique
allemande” — a franciáké a találmány, a
gyártmány a németeké.

A fenti adatok, amelyeket a végtelenség so-
rakoztatnánk fel, egyáltalában nem iga-
zolja a náci-pökhendiség állításait az északi

Ujabb bombayi jelentés szerint Kings-
ford Smith és Pethy Bridge repülőök
Alkyaból tovább indultak, de azóta nincs
hír róluk. Singaporéban, ahová már meg-
kellett volna érkezniök, — nagy az ag-
godalom.

faj magasabbrendűségére vonatkozólag.

Sőt még magának a fajléleletnek megalap-
ítója sem volt fajtisztá német, hanem a faj-
tisztátlan francia: Gobineau és az angolszász
Chamberlain volt; az antiszemitizmus kate-
kizmusát pedig a zsidó Weininger fektette le.

A náciak tehát még a saját specialitásuk-
ban is plagizátorok. Csak az idegen elmélet
végrehajtásában igazi germánok: Tacitus
germánjai, akik a francia találmányt igazi
német alapoossággal „tökéletesítik”.

Ucak és szolgák

Valer Roman dr. munkaügyi alminiszter
„Románia nemzeti problémája” címen tar-
tott előadást.

Nem akarjuk felhántorgatni az alminiszter
ur politikai multját, amelynek útja a szocia-
lista pártból közvetlenül a cuzistákhoz veze-
dett, hogy végül is a liberális kormány almi-
niszteri székhelyében találjon átmeneti pihenőt.

Azt sem vitatjuk, hogy tudományosan
mennyire helytálló az alminiszter ur defini-
ciója, amely szerint „nemzet az, amit szeretni
tudunk”.

E pillanatban Valer Roman dr. előadásának
egy másik, különösképpen fantasztikus ki-
tételre érdekel.

„A román nép visszanyerve szabadságát,
fel kell hogy emelkedjék az uralkodó nemzet
pozíciójára. Ez a mi államunk legfontosabb
problémája. Az uralkodó nemzetnek más er-
köse, más kultúrája, más gazdasága kell
hogy legyen, mint a kisebbségnek, mert más
az ur és más a szolga etikája és kötelezett-
ségei”.

Nem tudjuk hirtelenében, ki beszélt az al-
miniszter urból: a dilettáns szociológus, a
megtévedt jogász vagy a politikai proféta?

Mit jelentsen az ur és a szolga közötti fi-
nom disztingció, amelyet a többségi és kisebbsé-
gi nemzetek között tesz az alminiszter ur?
Annak megállapítását, hogy máris fennáll
egy ilyen megkülönböztetés az ország lakói-
val szembeni bánásmódban és újjászülett a
római birodalom „capitis deminucioja”,
amely a jogfosztásban egészen a rabszolgá-
ságig süllyesztett le bizonyos népi és társa-
dalmi kategóriákat?

Avagy talán a politikai proféta beszélt, aki
megkívánta jóslóit, hogy a román állampol-
gárok alkotmányosan biztosított egyenlőségét
rövidesen az ur és szolga viszonya fogja fel-
váltani?

A Zorile rendkívül szigorú az alminiszter
ur kifőrtés előadásával szemben és megjegyzi,
hogy „nincs mit csodálkoznunk azon, hogy
rosszul megy az országnak, ha ilyen felelőt-
lenek és korlátoltak vezetik”.

Egy szolgák által és szolgálóknak írott lap
természetesen nem követheti őszinteséggel az
urak orgánumait.

A kérdés azonban, melyet a munkaügyi mi-
niszter oly brutális formában vetett fel, a
valóságban mégis csak létezik.

Azzal a kiegészítéssel, hogy több ezer éves
multu népek kulturális értékét és történelmi
jelentőségét semmilyen capitis deminucio nem
tudja csökkenteni, egy ilyen előadás viszont
alkalmas arra, hogy a bársonyszékből egé-
szén alacsony nivóra szállítson le egy al-
minisztert.

L'invention française, fabrique allemande

Tegnapelőtt a párizsi Sorbonneon a politi-
kai és szellemi világ előkelőségeinek jelenlé-
tében ünnepelik meg Lumiérnak, a mozgatóé-
kép feltalálójának emlékét.

Mialatt a Harmadik Birodalomban az északi
tipus felsőbbrendűségét hirdetik, a germán
zsenialitás egyedül üdvözítő és teremtő ere-
jének hazug legendáját szövik: az európai
világ legkülönbözőbb centrumaiban egyre-
másra ünnepelik meg ama teremtő férfiak
emlékét, akik még tévedésből sem voltak né-
metek.

Bár elismerjük, hogy az elvont gondoko-
dásban, a zenében és irodalomban a hajdani
Németország vezetőpozíciót vívott ki magá-
nak, ez az elismerés nem homályosíthatja el
bennük annak tudatát, hogy az igazán kor-
szakalkotó, politikai és tudományos forra-
dalnak nem Németországban, hanem annak
éppen ellenpólusain zajlottak le.

A latin géniusz általánosan tulszárnyalja
teremtőerőiben a lomha, nehézkes és alapos
germán szellemet s a Hitler ur által lenézett,
„elzsidósított” és „elnégeresedett” Francia-
ország nemcsak a régmúltban, de a közel-
múltban is sokkal több és nagyobb zsenit
adott az emberiségnek, mint Németország.

A repülőgépek korszakalkotó találmánya —
francia; Bleriot volt az első, aki átrepülte a
La Manche csatornát. A szerves kémiaát Ber-
thelot alapította meg; Németország csak
hasznosította és tökéletesítette a francia ta-
lálmányt.

S íme a mozgatóépkép is, mely ugyszólván

teken
ik meg

ratása.)

ülés szerdán
élelől ma reg-
resti gyorsas-
az erdélyi és

Victor Mol-
valamint Vir-

kisérletében.

helyiségében

óság, amelyen

Alba), Cozma

Brasov), dr.

Aurel Teta

(Caras), dr.

dr. Dansorea-

Buta (Nasa-

dorheiu), dr.

Victor Delea-

dr. Ionel Pog-

(Timis), dr.

lica), D. Ser-

Socol Aure-

(Somes), dr.

(Maramures-

volt miniszter

nga professzor

ég tárgyalás

eken audien-

a királynál

zetéről írva

re is igyeke-

ráoszt fennta-

rázás után

rázása során

az uralkodó-

nyelkek miatt

őrvénytelen-

november 14-

rendelkezést.

lönböző kal-

llok. Így

ghelescu el-

ól, vagy pe-

tről, amely

ként belép-

vezérel.

párhuzamos

verszínét el-

raszt fel.

a utján, me-

eritheti el.

pan Stelian

simü vezér-

helyzettel, a

színjének tar-

párt nem k-

gyűlésről,

nére is fel-

általános elé-

gyon tekozt-

teljes bírá-

de az im-

a kormány-

erkesz úja

egoidása volt

és egy má-

helyettesít-

aru, az ed-

ülne. A má-

a hívása.

kérdés, mi-

parasztpár-

ény neclom-

adnak mozg-

adik megol-

ura hívása.

kormány

ország tény-

escu akarna

ul nagy sz-

mint a kor-

Lapkiadó

ron L. Pop

enőklésével Genfben; egy évvel később ugyanott az igazi kongresszuson megkötötték a genfi konvenciót, amely elrendeli az önkéntes segítségnyújtást megszervezését minden államban, amely semlegesíti az orvosokat és személynéket a háboruban és amely internacionalizálja a Vörös Kereszt egyesületben tömörült egészségügyet.

Dunant látta, hogy ennél többet nem érhet el. Így hát visszavonult ettől a munkától és néhány könyvet írt, amikkel nem volt sikere. Algierbe ment, valami vállalkozásba kezdett, de a nagy idealista győngye üzletembernek bizonyult és szegénységben vonult vissza egy svájci városkába, Appenzelbe. Itt akadt reá, körülbelül negyven évvel ezelőtt, egy Paumberger nevű újságíró aki félrázta a világ lekiismeretét a Vörös Kereszt megalapítójának érdekében. Városok, egyetemek, jótékony egyesületek siettek Henri Dunant felszólítására.

Ő kapta meg az első Nobel-békedíjat.

Mielőtt meghalt, nem egyszer említette Henri Dunant, hogy van még egy életcélja. A háborús lehetőségek téziséit fel kell oldani a háborúk kikapcsolásának antitézisében. De

ebbeli tervei már csak papíron maradtak. A jegyzeteket megtalálták és ezekből kiderül, hogy a tervei sokban hasonlítottak a Népszövetség alkotmányához, csak hogy Dunant még azt is követelte, hogy a szövetségben tömörült országok tegyék kötelezővé az iskolákban a háború borzalmainak ismertetését, hogy ezzel is békére neveljék a fiatal generációt.

A történeti antitézis folyamata lomhán hömpölyög. Immár huszonöt éve, hogy a Vörös Kereszt alkotója meghalt és két évtizeddel egy négy évig tartó embermészárlás után most megint „ember az ember farkasa”. Mégis, az emberek tudatának alján ott rejtőzködik a háború kritikája. Elő fog törni és elemeire fogja bontani a háborúnak minden szándékát és lehetőségét. Igaza lesz Henri Dunantnak, akinek műve, a Vörös Kereszt egyelőre teljes üzemben van Olaszországban és Abessziniában. Még gyártják és gombolyítják a fehér kötszereket és még gyalulják a tábori oprációs asztalokat, de már gondolkodik az örök békére, a fejlődés nagy szintézisére.

De gondoljanak egy pillanatra Henri Dunantra is, ha álának huszonöt éves fordulója alkalmából. Meghalt 1910 október 30-án nyolcvankét éves korában. (sz. i.)

Kifényesedett, zsiros ruhákat speciálisan tisztít Czink vegyészeti gyára

Zsidó emlékek Abesszínia ősi városaiban

Axumban őrzik a frigyéblát? Legjobb iparosai az országnak a falassák

Addis-Abeba, november 8. Minthogy Abesszínia lakossága javarészen földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozik, az országban kevés a város. Maguk a városok is nagyjából falusi jellegűek. Kevés bennük a kőből épült ház és a legtöbb hájak agyagból, fából, vagy rőzsével és gallyakkal borított kunyhószerű házikó. Kivételt természetesen a templomok és mecsetek alkotnak. Csak Addis-Abeba („Új virág”) erősen városi jellegű, de inkább kertváros. Mindössze ötven éves és állandóan fejlődik. Abesszínia évezredes történetében számos város virult és ment tönkre. A városokban egyszerű paloták állottak, amelyek az idők során összeomlottak. Néhány évtized óta régészek dolgoznak kutatásukon.

AXUM

Ez a város, amely Aduától tizenhat kilométernyire fekszik, a rendes évszámítás első évszázadaitól az ötödik évszázadig fővárosa volt Abessziniának. Ethiopia uralkodói Axum királyának nevezték magukat. Itt obeliszkek kerültek fölszínre, amelyek kétségtelenül teszik az egykori egyiptomi kulturhatást. A város nagy kereskedelmi gócpont is volt. Az arab és egyiptomi forgalom nagyrészt itt bonyolították le. Axum ma az ország szent városa. Egyik taemplomában — a néphagyomány szerint — őrzik a frigyéblát, amelyet Salamon és Sába királyné gyermeke, a hőskorbeli I. Menelik király hozott ide a jeruzsálemi szentélyből. Az abesszín királyok nagyon szívesen koronáztatják magukat a szent városban, ahol bibliai módon, szentelt olajjal kenik be fejét és felesét. A kormányzó is „felkenik” Axumban. A városnak 3-4000 lakosa között sok a pap és papnövendék.

ADUA.

Az Axum közelében levő Adua három domb körül épült. A dombokon templomok állanak. A három kilométerre fekvő Fremos hegyen a 17-ik században a jezsuiták kolostora állt.

Őn is védekezzen

járványos

betegségek ellen a kellemesen illatosított

Senlaslo

(Szt. László)

fertőtlenítő

szappannal.

Megóvja

fertőzésektől

Vigyázzon nehogy utánzatokkal szolgálják ki.

lott. Adua fővárosa Tigre tartományban, ahol 1578-ban a törökök, 1896-ban pedig az olaszok szorítottak nagy vereséget. A város lakossága az évszázadok során nagyon ingadozott, aszerint, hogy milyenek voltak a politikai viszonyok. Ma tízezer lakost számlál.

GONDAR.

Negyven kilométernyire fekszik a gyönyörű Tana tó északi vonalán Gondar. A várost a 14-ik században építette Fasiladesz király. Még ma is láthatók régi királyi paloták és várak maradványai. Öt ezer lakója van. Számos aranyműves dolgozik primitív műhelyekben. Templomi kegyszercek készítői is élnek a városban, továbbá hangszerkészítők és táncosok. Gondar felsővárosában keresztények laknak, a dombok alatti részeken pedig mohamedánok és falassák. A legjobb iparosok a falassák közül kerülnek ki. 1721-ben Gondarban a vad galla-törzs emberei lemészárolták a dabra libanoszi szerzeteseket.

MAGDALA.

Magdala, amely 30 kilométerre fekszik északi irányban Addis-Abebatól, egy sziklaplatón épült és mint Gondar, valamikor ez is fővárosa volt az országnak. II. Teodor templomot építtetett itt, amely mellé szeménáriumot akart létesíteni. Sok harca volt emiatt a vad törzsekkel, akiket azonban legyőzött. Ezután megépítette Abesszínia keresztény papnövédeljét, amelynek pincéiben helyezték el a régi pergamenteket és egyéb írásos emlékeket. 1863-ban a várost az angolok elfoglalták, akik elszakították az értékes kéziratokat. Ma a Magdala-kollekció egyik legértékesebb gyűjteménye a londoni British muzeumnak.

MAKALLE.

Makalle Északabessziniában fekszik, a nagy kereskedelmi országot menő. Az országot Nessiébe és Addis-Abeba vezet. János négus ezt a várost szemelte ki az ország fővárosává. G. Nanetti olasz építéssel megépíttette palotáját, amely még ma is fennáll. A város főleg kereskedőkből és tevetulajdonosokból áll, akik az utasokat szállítják a fővárosba és az ország határáig.

HARRAR.

Harrar Keletabesszínia tiszta arab jellegű városa. Keskeny utcái nagyon forgalmasak. Környéke bámulatosan szép, valóságos paradicsomi. A legjobb veteményeket tenyésztik ezen a vidéken, banán és kávé nagymennyiségben terem erre felé. A városnak ötven ezer lakosa van. Abesszínia izlámjainak valási központja.

GORE és DIREDAUA.

Gore egyike a legfontosabb kereskedelmi városoknak Szudán felé. Hasonló jelentősége van Diredaunak is, amely a dzsibuti-addisabebai vasútvonalon fekszik. A kettő éppúgy, mint számos más kisebb abesszíniai város, fontos zárandokhely. Ezek között pedig a legismertebb Dabra Libanosz.

Vörös fülek, hideg lábak!

Figyelje meg gyermekét most az őszi esők és tél kezdetén. Különösen este nézze meg, vajjon nem égnék-e fülei? Mikor az iskolából jön nem-e hidegek lábai? Ezek a vérszegénység csajhatatán jelei. Alattomos betegség ez, amely lassan aláássa a szervezet ellenálló képességét s utat nyit a legsúlyosabb betegségeknek.

A francia azt mondja: Egy előrelátó ember kétöt ér. Miért várjunk addig, amíg a betegség már gyógyíthatatlan. A vérszegény és gyenge gyermekek, valamint bármilyen koru felnőttek, akiknek szervezete gyenge, szükességét érzik a vörös vérszerek serkentésének. A Tonoglobin bor és szirup ebben a tekintetben világhírnevet szerzett magának. Tartalmaz hemoglobint, májkivonatot, kalcium-glycerofoszfátot, stb. minél fogva ez a készítmény egyszerű vérképző és összehasonlíthatatlan szíverősítő.

Egy Tonoglobin kúra ősszel és különösen télen védelmet jelent az összes betegségek ellen.

Minát küld 20 lej értékű postabélyeg és ezen hirdetés beküldése ellenében: „Farmos” Bucuresti, Str. Episcopul Radu 15.

Ötszázmillió lejért tábori ágyukat rendelt a kormány a Resitánál

BUCURESTI, november 8. A kormány tegnap szerződést kötött a Resita válatall tábori ágyuk gyártására 500 millió lej értékben háromévi szállításra. Tatarscu a szombati minisztertanácsban fog beszámolni a szerződésről. A jövő hét folyamán egy második szerződést is fognak nyelbeütni repülőgépelhárító ágyuk gyártásáról, ugyancsak Resitával. Tudvalevő, hogy a kormány a Banca Nationalánál kétfélemillió lej helyezett letétbe, mint hadfelszerelési alapot, amely az országfejlesztési kölcsönből és az egyenesadó felemelt hozadékából keletkezett, mely alap kizárólag hadfelszerelési célokat szolgál és ebből fogják teljesíteni a fizetéseket.

Az alkotmányos kérdés miatt kettészakadt a georgista párt

Megalakult a „junius 8-iki liberális párt” Ezzel szemben megszűnt Iean Florescu demokrata-liberális pártja

Bucuresti, november 8. (Az Uj Kelet tud.) Az egyensúly törvénye kérelmetlenül érvényesül a román belpolitikában és nem tűri, hogy a gomba módra felszaporodott pártok számában csökkenés következék be. A pártok fuzió utján nagyobodnak és ugyanakkor oszródás révén szaporodnak. Dr. Lupunak a nemzeti parasztpárttal való fuzióját azonnal követte a Medreanu-féle csoport kiválása. A volt gárdisták két táborra szakadtak. A Goga-Cuza fuzió nyomán követte I. Valjean diszidens csoportjának megalakulását. Tegnap a liberális fronton szint meg egy frakció, hogy azonnal másik diszidens-csoport foglalja el helyét. A megszűnt csoportot demokrata-liberális pártnak nevezték. A román közvélemény nem sokat tudott róla, és ez az ugynevezett párt nem igen vétette észre magát a belpolitikában. Iean Florescu volt igazságügyminiszter állott az élén. Miután pedig a pártvezért madridi követnek nevezte ki a király, megszűnt a párt létjogosultsága is.

Ezzel szemben az ifju liberálisok: a georgisták ugyancsak oszródással szaporodtak a tegnapi folyamán. A párton belül az utóbbi hónapokban sorozatos ellentétek merültek fel, George Bratianunak az alkotmányos kérdésben elfoglalt álláspontja miatt. A pártnak az a vereszkánusokkal való kollaborálását és az alkotmányos fronton kifejtett politikáját nem jó szemmel nézték a frakció királyhü elemei, kik Ion Sangeorgiu professzor nyilvánosan is kifejezést adott elégedetlenségének. Ennek következménye az volt, hogy a professzort kizárták a pártból.

A georgisták zöldrkerületi tagozata tegnap este gyűlést tartott a fővárosban, melyen megjelent Sangeorgiu professzor is. A szónokok megbeszéltek az alkotmányos front antindaszitikus magatartását és megállapították, hogy George Bratianu megszegte 1930 június 8-i programját, amelynek alapján megteremtette pártját. Felháborodva vették tudomásul, hogy a

párt egyik kiváló vezetőjét, Sangeorgiu professzort kizárták a pártból, mert volt bátorsága tiltakozni a korona megsértése ellen. Hosszas vita után határozati javaslatot szavaztak meg, amelyben a jelenlevők megtagadnak minden közösséget az alkotmányos front antindaszitikus akciójával és külön csoportba tömörülnek, melynek hivatása az 1930 június 8-i program megvédése. Az új párt neve: „A június 8-iki liberális párt.” (Mint ismeretes, 1930 június 8-án George Bratianu kilépett a restaurálás ellen tiltakozó liberális pártból és dinasztiahü liberális frakciót szervezett meg.) Az új párt elnökévé egyhangulag Ion Sangeorgiu professzort választották meg, alelnök Mihai Vasilescu bankigazgató lett. Az új párt a közvélemény felvilágosítása érdekében gyűléseket fog összehívni ugy Bucurestiben, mint a vidéki városokban.

Ne engedje magát régi módi óvszer használatára rábeszélés, a

Primeros GUM. a legmodernebb védőeszköz és garantáltan saját prágai gyárunkban készült.

Modern csőbutor és csillár detail-kiszolgálásnál is Gyári áron!

GRÜNWALD CLUJ-DECEBAL 23 TEL 7-41

Már 200 lejjel is milliómos lehet 1935 november 15-én, ha vásárol azonnal egy sorsjegyet a BANCA ILIESCU S. A. CLUJ Erdély és Bánát legnagyobb és legszerencsésebb fölárusítatói. Pos. táj rendelések azonnal eszközöltenek. Küldjön be postacsekken 207.- lejt.

A sorsdöntő angol választás

Minden jelölt öt-hat pennit költhet egy-egy szavazóra

Huszonötmillió ember fog leszavazni az angol választásokon

London november 8.

Egy hét múlva választ Angliát. A választási küzdelem tetőpontján vagyunk. Most hagyjuk a választások világpolitikai jelentőségét. Elég szó esik majd még erről. Beszéljünk arról, ami talán még fontosabb, hogy hogyan választ Angliát. Ez a „hogyan” tudniillik a lényeg.

A választás formájában a legújabbban nyilvánul meg a demokrácia szelleme. Az, ami az angol népnek csak választás — a világ számára több. Iskola. Egyetem. A parlamentarizmus és demokrácia egyeteme.

Választási küzdelem? A tények ezt a kifejezést túlságosan minősítik. Minden politikus és mindegyik párt az utóbbi évtizedek egyik legfontosabb történelmi döntésének itéli ezt a választást. És mégis oly nyugodtan, oly természetesen, oly zavartalanul készül erre a napra az angol nép, hogy ugynevezett választási izgalomnak, vagy feszültségnek nyoma sincs.

A hatóságoknak egyetlen feladata a szavazás törvényes lebonyolítása. Az agitációban, a jelölések kérdésében nincs semmi szerepük.

Barátok, rokonok és ellenfelek

Személyeskedő támadások ugyszólván teljesen ismeretlenek. A politikai véleménykülönbség az egyéni érintkezésre egyáltalában nem hat ki. Megszokott dolog, hogy

a jelöltek kölcsönös udvariassági látogatást tesznek egymás választási irodáiban és néhány egymás kifejezik egymás iránt érzett nagyrabecsülését.

A konzervatív párt vezérének, Baldwin miniszterelnöknek fia, Oliver Baldwin, szocialista képviselőjelölt. De apa és fia, ha idejük van, együtt sétálnak. Mrs. Christophor Fromant — egy fiatal arisztokrata hölgy — egy londoni kerületben képviseli a munkáspártot, Apósa, Lord Cottesloe hétréteg konzervatív, a huga pedig szintén konzervatív képviselőjelölt.

A családi béke zavartalan. A két különböző táborban küzdő névvel lehetőséget úgy rendezzi gyűléseit, hogy meghallgathassák egymás beszédeit. Sir Isaac Foot, igen ismert liberális képviselő, huszonkét éves Mihály fia egyenesen az egyetem padjaiból ugrott a vá-

lasztási harc közepebe (a legfiatalabb jelölt csak most lesz huszonegy éves). A szocialista Foot-fiu édesanyja, aki a liberális női szervezetek elnöksége, ekképp nyilatkozott fia jelöltségéről:

„Michael véleményem szerint téved, de a meggyőződése becsületos és őszinte.

Persze, idősebb Footék fizetik az ellentáborban küzdő csemetéjük tetemes költségeit. Nem felel meg az angol „fair play”-nek, ha ezt megtagadják a politikai ellentét miatt.

A költségkérdés az angol választásoknál is jelentős szerepet játszik. Törvények szabályozzák.

Minden jelöltnek joga van a városi kerületében egy választásra hat pennit, a falsi kerületekben öt pennit költeni.

A végösszeg persze a kerületek nagyságához mérten alakul ki. Hiszen a rumfordi kerületnek száznegyvenhatezer szavazója, míg a velszi egyetemnek csak ötezer választója van.

Az egyetemek ősi hagyomány szerint néhány képviselőt küldenek a parlamentbe. Megválasztásukban mindazok résztvehetnek, akik mint tanárok, vagy diákok, ma tagjai az egyetemnek, vagy valamikor tagjai voltak. Nem minden jelölt használja fel a teljes engedélyezett összeget. Maxton, független szocialista képviselő csak egy pennit költött a legutóbbi választásnál egy-egy szavazóra. Viszont azok a jelöltek, akik csak igen kevés szavazatot kapnak, drágán jönnek ki. Egy-egy szavazóra ilyen esetekben két-három shilling is jut. A kiadásokról minden jelölt pontos elszámolás: köteles benyújtani.

Ha kiderül, hogy túllépte az engedélyezett keretet, elveszti mandátumát, de ez nem elég, börtönbüntetés is vár rá.

Persze, ez a kiadás nem azt jelenti, hogy Baldwin, vagy Lloyd George öt pennivel megvesztegetheti választóit. Plakátokra, röpédulákra, zászlókra, vagyis az egész propagandára van szánva a törvényesen meghatározott összeg. Ezt oly szigorúan veszik, hogy a konzervatív kormánypart például nem adhatja ingyen a kormány eredményeiről beszámoló füzeteket a jelölteknek. E hivatalos kiadványokat is csak készpénzért vásárolhatják meg a pártirodától a kormánytöbbség jelöltjei.

Sok a jelölt, a vereség nem szegény

Elméletileg a legkönnyebb dolog az angol képviselőjelöltség. Csak tíz, a kerületben lakó barát kell hozzá. Kettőn kijelentik, hogy öhajlják Mr. X. jelöltségét, nyolcan pedig, mint tanuk igazolják ezt a tényt. Ezzel már kész is. Illetve még egy csekélyesség kell hozzá: százötven font. Ennyi biztosítékot követelemnek meg minden jelöltől. A választások után visszaadják.

Ha azonban a képviselőjelölt nem kapta meg a leadott szavazatoknak legalább nyolcadrészét, oktan ambiciójáért a százötven font elvesztésével lakol.

Tulajdonképpen erre az anyagi fékre sem volna szükség. A politikai józanság egymagában megakadályozza az önjelöltök burjánzását és a törepártok keletkezését. Etnél a választásnál is csak lényegében három párt szerepel: a kormánykoalíció (vagyis a konzervatívok és a MacDonald munkáspártja, valamint Sir John Simon liberális csoportja) összesen körülbelül ötszáznyolcvan jelölttel, a munkáspárt ötszázhatvan és a liberális ellenzék száznyolcvan jelölttel. Emellett a munkáspárttól elszakadt független szocialisták husz jelöltjén kívül csak Skóciában és Észak-Irországban lép fel még néhány többé-kevésbé autonómista helyi jelölt. A szélsőségeknek nincs létjogosultságuk az angol demokráciában.

A kommunisták mindössze két jelölttel kísérleteznek. Mosley feketéinges fasizistái még csak nem is próbálkoznak.

A választási vereség Angliában egyáltalában nem megsegényítő, sőt úgy illik, hogy a fiatal-politikus karrierjét egy vereséggel kezdje el. Angol feifogás szerint áldozatkész-ségről és lelkesedéstről tesz tanulságot: az, aki pártja érdekében egy kilátástalan küzdelembe indul, Van például egy liberális képviselőjelölt, Mr. Cooce Taylor, aki már egy és ugyanazon kerületben nyolcadszor lép fel, bár előre tudja, hogy megbukik, de kötelességének tartja a liberális színek szerepeltetését.

Szinek? Ez is egy furcsa dolog. Vannak és mégsincsnek. Persze, azt lehetne hini,

Seregnyi repülőgépjáratokos vállalkozott a jelöltek és szónokok ingyenes szállítására.

Harmincezer méter filmet gyártottak a konzervatívok, melyeket vándormozikban mutatnak be országsszerte. Mindennél fontosabb azonban a rádió. Angliában képzeltelen volna, hogy rádió állami intézménye csak a kormány rendelkezésére álljon.

A kormány és az ellenzék szónokai egyforma arányban váltakozva jutnak szóhoz. Hangszórókka lellátott gépkocsikat, mint „választási autót”, kínálnak újsághirdetéseik. A lapoktól olvasóik elvárják, hogy minden politikai irányzatnak helyet adjanak.

Lord Rothermere konzervatív szellemű Daily Mailje például a szocialista és liberális pártvezérek választási felhívásait is közli.

A propaganda modorára jellemző egy velszi jelölthölgy ölete. Öngyagsága nem éppen jó szónok, de kitűnő énekesnő. Így tehát pártirodájában zongorá! állított fel és nyitott ablak mellett érszámra éneklő önmaga által költött és komponált választási dalait.

Campbell, az autó-világrekorder, híres Blue Bird-jén utazza be kerületét és inkább autójától, mint szónoki tehetségétől várja a sikert. Ilyen egyéni öletek mindig hatások Angliában, de csak akkor, ha megfelelnek az angol desztimen-szellemnek...

Az egész választási küzdelem ugyszólván sportzerű keretek között mozog, de nem a profizionisták féktelen győzni

MOSÓ. VIZ.

mely olyan puha, mint az esőviz.

• A szappan tökéletes kihasználása.

• Idő — és pénz megtakarítása.

• Hófehér fehérnemű és megnövelt tartosság csakis

A SZAVATOLTAN KLÓRMENTES

SODIL

éven

akarása, hanem a lelkes amatőrök egymás iránt érzett megbecsülése jellemzi az előkészületeket.

Viszont a képviselőség nem is nagyjövendelmű foglalkozás. Egy angol honatya havi fizetése huszonegy font. Egy bankhivatalnok például harminc éves korában már jóval többet kap...

SELECT MOZGÓ

Maurice Chevalier

FRANZ LOTHAR „DÖNTŐ EJSZAKA”

káprázatosan szép és mulatságos filmje:

Csalj meg drágám

SELECT MOZGÓ

c. szindarabja nyomán.

A nemzeti parasztpárt birói uton követeli a CFR-től, hogy bocsássa rendelkezésére a megrendelt különvonatokat

Madgearu perrel fenyegeti meg az államvasutak vezérigazgatóságát

Bucuresti, november 8. (Az Uj Kelet tud.) Mint ismeretes, a kormány tilalma folytán a CFR vezérigazgatósága közölte a nemzeti parasztpárttal, hogy nem bocsáthatja a párt rendelkezésére a november 14-ikével kapcsolatosan megrendelt vonatokat. A pártvezetőség Madgearu, Calinescu és Ghelmegeanu volt minisztereket bizta meg az elutasító határozattal kapcsolatos jogi helyzet áttanulmányozásával. A bizottság megvitatta az eképpen teremtett helyzetet s ennek folyamán Madgearu, mint a párt főtitkára tegnap portárel utján a következő felszólítást intézte az államvasutakhoz:

„A CFR vezérigazgatósága Bucuresti, Calea Victoriei 113.

Közöljük Önökkel a következőket:

A nemzeti parasztpárt titkársága által a CFR vezérigazgatójának szeptember 10-én bemutatott és 137 ezer 486 szám alatt szeptember 21-én beiktatott kérvénye utján kértük, hogy kilométerenként és tengelyenként 4 lejes tarifa mellett bocsássa rendelkezésünkre a Bucurestibe összehívott nyilvános gyűlés résztvevőinek leszállításához szükséges vagonokat. Ugyanakkor kértük, hogy megbizottunkkal, Priboianu mérnökkel együtt állapítsák meg a vonatok összeállítását, menetrendjét, a Bucurestibe való megérkezés és onnan való elindulási programját, valamint kértük a szállítási költségek kiszámítását, hogy azokat előre kiegyenlíthessük. Köteleztük magunkat arra, hogy kellő időben bemutatjuk azon vasuti állomások névsorát, ahol a vonatok összeállításához szükséges vagonokra szükségünk van. Az eképpen megfogalmazott kérvényünket a CFR vezérigazgatósága a következő határozattal aprotálta:

„C. és M. Priboianu mérnökkel együtt összeállítandó a program. Aprotáltatik a

kilométerenkénti és tengelyenkénti négy lejes tarifa. C. Mereuta. 1935 szeptember 10.”

Akrobálásuknak megfelelően bemutattuk a vasuti állomások névsorát és letétbe helyeztük a vagonokénti 500 lejes garanciát, összesen 852 ezer 500 lej értékben, a szállítás kiszámítandó összköltségeinek terhére. Bár minden intézkedés megtörtént a közöttünk létrejött szállítási egyezmények végrehajtása irányában, november 4-ről keltezett 137 ezer 886. számú leveleinkben arról értesítettek, hogy nem tudnak eleget tenni a szerződésnek és nem tudják leszállítani a „kongresszistákat” a november 14-i nyilvános gyűlésre.

Ezzel az értesítéssel szemben felszólítjuk Önöket:

1. a kellő időben bocsássa rendelkezésünkre az Önök által aprotált vagonokat a meghatározott vasuti állomásokon, a CFR vezérigazgatósága által megállapított szállítási program és menetrend alapján.

2. Utasítsák a vasut kereskedelmi igazgatóságát, hogy fejezze be a szállítási költségek kiszámítását, hogy a hátralékos összeget is azonnal kifizethessük.

Ellenkező esetben Önöket tesszük felelőssé a károkért, amelyek az Önök által vállalt szállítási kötelezettségek nemteljesítéséből származnának.

VIRGIL MADGEARU

a nemzeti parasztpárt főtitkára.”

Per esetén az illetékes bíróságnak azt az érdekes jogi kérdést kell majd eldöntenie, hogy a CFR-nek, amely autonóm kereskedelmi vállalat, jogában állott-e a belügyminisztériumi tilalom alapján a nemzeti parasztpárttal kötött szerződést felmondani.

SPORT

Ujabb szervezési akciót indított az Erdélyrészi Makkabi Szervezet

Cluj, november 8. (Az Uj Kelet tud.) Az erdélyrészi Makkabi Szervezet erdélyi szervezési akciója során eddig ismeretesen Bistrița, Targumuresen és Baiamareni alakultak új Makkabi-csoportok. Alakulóféleben, illetve szervezési alakulatok: Alba-Iulian, Gheorgheni, Reghinben és Dicioiban, valamint több kisebb erdélyi városban. Tekintettel az őszi időszak beállására, az Erdélyrészi Szervezet elnöksége az akció meggyorsítása érdekében megkeresi az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség timisoarai központját, ahonnan kéri fogja körlevél kibocsátását az összes erdélyi városok cionista szervezeteihez, melyben az EZsNSz központja kéri a csoportokat a Makkabi szervezet kiépítésére, ahol nincs és ahol van azok támogatására. A Makkabi Szervezet elnöksége azonkívül megkéri az összes cionista helyi csoportok elnökeinek nevét és címét és a maga részéről külön levélben kéri fel a Makkabi-akció segítése és felkarolása ügyében.

A Makkabi-csoportok megalakítása egyébként igen könnyű és egyáltalán nem igényel komplikáltabb eljárást. Minthogy pedig a Makkabi programja szerint mindenkélt is tornaszakosztályra van szükség, amely az egyedüli kiegyenlítő testnevelési alkalmat nyújtó intézmény, az új szekcióban egyelőre csak tornaszakosztályra van szükség, amelynek működéséhez tornaterem híján jó egy nagyobb terem is. Természetesen semmi akadály annak, hogy az új szekciók a jövőben újabb szakosztályokkal bővítsék ki kereteiket és a kívánalmak, illetve az érdeklődés szerint alakítsanak újabb szakosztályokat. A csoportok megalakítására vonatkozó minden néven nevezendő utbaigazítással az Erdélyrészi Makkabi Szervezet aradi elnöksége (Dr. Salamon Ignác, Bulevardul Regina Maria 10) készséggel szolgál.

Egyébként az elnökség az utolsó simitásokat végzi a téli munkaprogramon, amelyet a közeljövőben az összes erdélyi zsidó sportegyesületeknek meg fog küldeni.

Moravetz, a TMTE többszörös válogatott játékos megrúgott és súlyos operáción kell átesnie. A timisoarai alkerület úgy döntött, hogy néhány héten keresztül kellejes pótilletéket szed a jegyek után s az így felgyűlt összegből fedezik Moravetz operációs és kezelési költségeit.

Gyermektorna a Haggibborban. Az elmúlt héten a Haggibbor tornaszakosztályában megkezdte működését a gyermekcsoport is. A gyermekcsoport kitünő vezetése mellett minden héten csütörtökön és szombaton este 6 óráig működik a református gimnázium tornatermében. A nagy érdeklődésre való tekintettel a szakosztály vezetősége közli, hogy a gyermekornacsportban csak 14 éven alóli gyermekek vehetnek részt. Ennél idősebbek az említett napokon este 7 és 10 óra között tornázhathatnak. Beiratkozni az órák alatt lehet. Tagdíj havi 20 és 10 lej. A női csoport a Haggibbor otthonban (Str. Regina Maria 15, emelet) kedden és csütörtökön este tartja óráit.

Oradea el szakadni az Északi Ligától. Oradea tudósítónk jelenti: Már hosszabb idő óta mozgalom indult meg Oradea sportkörében, amelynek célja az, hogy az oradeai labdarugókerület szakadjon el a clujai Északi Ligától. A kérdést csak siettetni az, hogy a napokban az Északi Liga feloszlatta az oradeai labdarugókerület vezetőségét és az ügyek vitelére interimár bizottságot nevezett ki. A feloszlátás végleg elkeserítette Oradea sportkörét annál is inkább, mert az alkerület vezetősége közmegegyezésre vezetett az ügyeket. A feloszlátás nyomán fellángolt Liga-ellenes hangulat legújabb fázis az, hogy beadványon dolgoznak, amelyet a Consiliul Federal ülése elé terjesztenek és ebben kérik fogják Oradea székhelyei Észak-Nyugati Liga életrehívását, amelyben Oradea és környékén kívül Baiamare, Satumare és Carei is beletartoznának.

Véglegesen rendezést nyert Szaniszló I állampolgársági ügye. A Gazeta Sporturilor értesítése szerint Szaniszló I, az Universitatea játékosának állampolgársági ügye véglegesen megoldást nyert s így a jóképességű játékos igazolása elöl az utolsó akadályok is elsimultak. Szaniszló az U legközelebbi, november 17-i bajnoki mérkőzésen már játszhat.

Altmann Endre indul a bécsi nemzetközi bajnoki vívóversenyen. Altmann Endre, a Haggibbor bajnokvívója aradi hírek szerint indul a bécsi nemzetközi bajnoki vívóversenyen, amely december elején lesz. A verse-

Mintahogy a hullámok megtörnek a sziklás partokon...

nagyon gyakran épp úgy megtörnek a szenvedők minden gyógyulási törekvése a beárgásnak ellenállásán. Napi gondjaink, napjaink gyors ütemű, hajszolt életformája legyengíti idegrendszerünket és ellenálló képességünket, így az idegés gyomor-bajok, savtúltengések, fekélyek és más gyomor- és bélelégések ellen nem tudunk védekezni, — azonban... nagy hírű amerikai tudósok nemrégiben felfedezték Amerikában egy gyógynövényt, melynek kivonatából a „Gastro D” nevű gyógyszert készítik. Ez a gyógyszer megmenti a szenvedőket, visszaadja életerejüket és életkedvüket, mert a legmakacsabb gyomor- és bélelégéseket, epe-, vese-, májbajokat rövid kezelés alatt tökéletesen meggyógyítja, az idegeket megnyugtatja és az emésztőszervek belső kiválasztását egyensúlyba hozza.

A vezérképviselőhöz az ország minden részéből naponta százszámra érkeznek a köszönőlevelek azoktól, akiket a „Gastro D” kezelés meggyógyított. A hálálkodó levelek épp úgy érkeznek földművesektől, munkásoktól, mint az intellektuális foglalkozást űző uraktól és hölgyektől.

„Nagyon meg vagyok elégedve a „Gastro D” kezelés eredményével, a gyógyulás szemmel látható” — írja G. V. Gheorghiu CFR inspektor Bucuresti, Pasagiul Român 7. Ehhez nem kell kommentár.

Lei 130. — Utánvételt küldi: Császár E. gyógyszerár Bucuresti, Calea Victoriei 124.

nyen osztrák, magyar, német és csehszlovák vívók indulnak. Altmann bécsi szereplése elé épp az előkelő mezőnyre való tekintettel úgy országos, mint zsidó sportkörökben érdeklődéssel tekintenek. A starthoz természetesen szükség van a román vívószövetség engedélyére, amit azonban Altmann minden bizonnyal meg fog kapni.

Emléklapokat kapnak a lengyelek ellen győztes román válogatott játékosok. Bucurestiből jelentik: A Lengyelország ellen győztes román válogatott játékosok részére a

szövetség emléklapokat adását határozta el. A plaketteket a jövő héten bankett keretében adják át a válogatott labdarúgóknak.

Hamis jegyek voltak forgalomban a román-lengyel mérkőzésen. A Curentul mai számában érdekes felfedezésről ad hírt. Eszerint a vasárnap román-lengyel mérkőzésen hamis jegyek voltak forgalomban. Bizonyítékként a lap fakszimilében közöl két jegyet, amelyek egyazon számot viseltek, de nyomásuk nem egészen azonos. A lap felfedezéséről értesítette a szövetséget.

KÖZGAZDASÁG

Módosítják a külkereskedelmi rendszert

Bucuresti, november 8. Számolni lehet a jelenleg érvényben lévő külkereskedelmi rendszer megváltoztatásával. A módosításról elterjedt hírek a gazdasági életben is kezdik éreztetni hatásukat: a kivitel és behozatal terén az utóbbi napokban tartózkodás volt tapasztalható. Ugy tudják, hogy Constantinescu kereskedelmi miniszter és Mitata Constantinescu jegybankrományozta a külkereskedelmi rendszer megváltoztatására irányuló, folyamatban lévő tárgyalásaikat a hét végéig befejezik.

Az Argus azt az értesülését közli, hogy a változások nem fogják az alapelveket érinteni. A behozatalnál alkalmazott pótilletékek és a kiviteli jutalmak megmaradnak, de a külkereskedelmi mérleg adataihoz mérten országoként változni fognak. Az export terén a termények, petróleum és fűrészarúk kivitele után elért idegen valutákat abban az esetben is be kell szolgáltatni majd a Banca Nationalának, ha

az illető országgal kliring-egyezménye van Romániának. Behozatal terén könnyítéseket fognak tenni a nyersanyagoknak, amelyekre a belföldi iparnak nagy szüksége van. Engedélyezni fogják a hosszú lejáratra történő vásárlásokat, de ugyanakkor megszigorítják az ellenőrzést. Nem valószínű, hogy az új külkereskedelmi rendszer maga után vonná az érvényben lévő egyezmények felmondását. A módosításokat az egyezmények keretén belül fogják végrehajtani.

A devizaforgalom lebonyolítására szolgáló külön pénzügyi szerv létesítésének tervét elejtették s úgy döntöttek, hogy az autorizált pénzügyintézetek körét ki fogják bővíteni. A kifizetések jóváhagyására a pénzügyminisztériumban külön osztályt állítanak fel. Kompenzációs rendszert csupán azokkal az országokkal szemben fognak alkalmazni, melyekkel nincsen Romániának kliring-egyezménye.

Mi, szombaton és holnap, vasárnap a ROYAL-mozgóban:

Gaál Franci — Kis mama

Felkérjük a n. é. közönséget, hogy a d. u. 3 órai előadásokat is látogassa a zsufaltság elkerülése végett. Számozott helyek elővételben

Monopol: FilmoCentrala Dr. Des. Gábor.

ARLEJTESEK. November 26-án a somes megyei Top község hivatalos helyiségében három évi időtartamra bérbeadják a vadászati jogot. — November 11-én a szeszmonopol bucaresti vezérigazgatóságánál árlejtést tartanak 1 millió darab egyneved literes zöld üveg beszerzése érdekében. — November 13-án a sibium megyei Slimic község hivatalos helyiségében árlejtés útján értékesítenek 3 ezer 353 darab tölgyfárönköt. — November 16-án a timisoara-cetatei görögkeleti egyházközség hivatalos helyiségében árlejtést tartanak templomépítési munkálatok vállalatba adása tárgyában. Előirányzat 34 millió lej. — November 9-én a sibium megyei Sura-Mica község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak 29 ezer darab farónk értékesítése céljából. — November 28-án a Severin megyei Sannarghita község hivatalos helyiségében árlejtést tartanak a községi iskola építési munkálatainak vállalatbaadása céljából. Előirányzat 637 ezer 457 lej. — November 20-án a timisorontalmegyei Padurei méntelep gazdasági hivatalánál árlejtést tartanak a következők beszerzésére: 290 ezer kgr. zab, 360 ezer kgr. szalma és 100 ezer kgr. széna, szállítási határidő december elseje. — November 12-én az oradeai város-házán árlejtést tartanak három földalatti benzinkút építési munkálatainak vállalatba adása tárgyában. — November 28-án a ná-sáudmegyei Mureseni-bárgáului község-há-

zárterületi erdőigazgatóságánál Lugojon árlejtés útján értékesítenek 15 ezer méter tűzifát. — November 12-én az oradeai helyőrség parancsnokságánál árlejtést tartanak hus beszerzése céljából. — November 18-án a tárnava megyei Marghita község hivatalos helyiségében árlejtés útján értékesítenek 2538 darab tölgyfát. — November 30-án a bistrjai városházán árlejtés útján adják bérbe a városi vadászati jogot. — November 18-án a tárnava megyei Jilbert község hivatalos helyiségében árlejtés útján értékesítenek 284 darab tölgyfát. Kőbirtalma 762,057 köbméter. — December 2-án a bihor-megyei Sersigh község hivatalos helyiségében árlejtés útján adják bérbe a községi vadászati jogot.

Bucuresti gabonatözsde. A bucaresti áru-tözsden a következő árak alakultak ki: ubuza 78—79 kgr. 3% idegen anyaggal 502.50 lej franco vagon Bucuresti-Est; ugyanaz 78 kgr.-os 495 lej franco malom Bucuresti; ubuza 76 kgr.-os 8% idegen testtel 470 lej franco malom; ubuza 74 kgr.-os 7% idegen testtel 400 lej tutti bordo slep Corabia; tengeri 15% nedvességgel 3% idegen testtel 236 lej tutti bordo slep Giurgiu; ugyanaz 17% nedvességgel 3% idegen testtel 212.50 lej bordo slep Călărăsi; ugyanaz 200 lej ab feladó-állomás Jalomița megye; tengeri 16% nedvességgel, 2% idegen anyaggal 200 lej decemberi szállításra franco vag. Slatina; kisebb tételknél 195 lejs áron is történtek eladások; napraforgómag 44,500 lej; árpa 69-es 4% idegen anyaggal 27,500 lej ab Braila; rozs 71—72 kgr. 31,500 lej ab dokk; dunai bab 45,000 lej bordo schele.

Esős

és hideg évszakban!

Grippa

Reumatikus fájdalmak
Idegesség
Fejfájás ellen csak a

JAWOL

1 doboz 3 tablettával Lei 9

Kapható minden gyógyszerárban.

45 napon belül kell lefizetni az exportdevizákat. A Banca Nationala közbenjárására a vámhivatalok rendeletet kaptak, mely szerint a kivitelre szánt árut csak akkor engedhetik át az országhatáron a vámhivatalok, ha az exportör bankgaranciát ad arra nézve, hogy a devizákat az export lebonyolításától számított 45 napon belül a jegybank rendelkezésére bocsátják. Ez a rendelkezés tulajdonképpen csak egy részét képezi annak az új rendszernek, amelyet a jegybank dolgozott ki a devizainkasszó biztositása és gyorsabb tétele érdekében és mely rendszert fokozatosan fognak életbe léptetni. Az exportörök a fenti rendelkezés ellen küldöttségileg tiltakoztak a jegybank kormányzóságánál és rámutattak arra, hogy a külföldön az eladások az illető piacon szokások feltételek szerint történhetnek csak és így a román exportör sem szabhat meg rövidebb fizetési lejáratot, mint az illető exportpiacra dolgozó többi országok.

Közlemény

Az Állami Sorsjáték Igazgatósága, hogy lehetőséget nyújtson mindenkinek sorsjegyvásárlásra a november hó 15-iki húzásra, megszerezte a Munkaügyi Minisztérium 24.519. számú 1935 június 15-i keltezésű engedélyét, mely szerint a sorsjegy főelárusítások, azoknak bizományosai és ügynökségei nyitva tarthatnak november hó 12, 13-án a rendes zárórán tul, mig november hó 14-én este 10 óráig.

Az Állami Osztálysorsjáték Igazgatósága

— A bizományi szerződés szabályozásáról szóló törvény magyar fordítása kapható dr. Mandel Fordító Irodában, Cluj, Str. Memorandului 24. Ára 40.—, vidékre 50.— lej (bélyegben).

Ma száll

Fajgyalazás

Basel, november 8. Zeitung legutóbbi képet fest a németiumáról. Emorodalom egyes tetten és kilátóról-falura és villák. A zsidójak régi lakás tudnak találni. lag irányított antiszemita prországrészeket, szonylagos nyuhány hónapoké nyugalom változott át a rüen megrende hirdette meg a bojkottot, amezottak. Egyes meztető táblák felirással: „Zsidó hagyhatod ezt a háncseltet volna

Egy Az illadó s... zsidók... bironaion terü... liólagos faj... szuait es ezre... ott egók fog... fajgyalazás cir... tatásokat azér... os előszeretet... köznek bizony... hogy keresked... gyors és minde... adására kényss... gyalazási per... yomások alatt... különös elősze... kisértevel az... rorizálja a tö... már eleve nem... te, hogy mi... lljanak. A zsidók kö... urrá. Ugy... andorolni és... onban, ha a... nybe vevő s... nem lehets... orolni akaró... nos helyesgbe... áci pártvezet... ól telket, vag... eni városokba... en elvben me... en haladékok... keskedés elege... e. Szabad érv... ehét szó; a zs... itott terv sze... ron kótyavety... Köln, novem... ey 77 éves örn... Hen az volt a

Sztr

Az uj Cluj, novemb... ig kezdődött... bonyodalmak... ren. Tegnap... vostonhallgat... lálták sérelme... mely lényege... kakra a vizsgá

A hatvankilenc éves Max Lewinsohn szembe száll az antiszemita Németországgal...

Fajgyalázási perek garmadával kényszerítik a zsidókat, hogy likvidálják üzleteiket

Basel, november 8. A Basler Nationalzeitung legutóbbi számában megrendítő képet fest a németországi zsidóság mártírjairól. Emondja, hogy a Harmadik Birodalom egyes országrészeiben reményvesztetten és kilátástalanul vándorolnak faluról-falura és városról-városra a zsidó családok. A zsidóknak sorozatosan felmondják régi lakásaikat és új lakhelyet nem tudnak találni. Rendszeresen és központiilag irányított terv szerint dolgozzák meg antiszemita propagandával mindazokat az országrészeket, ahol a zsidók eddig viszonylagos nyugalomban éltek. Baden, hol néhány hónappal ezelőtt még többé-kevésbé nyugalom volt, egy csapásra pokollá változott át a zsidók számára. Villámszerűen megrendezett gyűlések végtelen sora hirdette meg a zsidóság elleni legélesebb bojkottot, amelyet azonnal végre is hajtottak. Egyes falvak bejáratánál figyelmeztető táblák jelentek meg, a következő felirattal: „Zsidó örülhetsz annak, ha elhagyhatod ezt a helyet anélkül, hogy meginsultak volna“.

Egyre-másra inszenálják a fajgyalázási pereket

Az állítólag sikanerózás elviselhetlenné teszi a zsidók életét. Badenben és az egész birodalom területén ugynevezett, vagy alaposan „fajgyalázás“ című az emberek szavait és ezreit tartóztatták le. Tárnyították az éjok fogadják a denunciansokat. A fajgyalázás címén fogantatók letartóztatásokat azért gyakorolják a náci különös előszeretettel, mert ez megfelelő eszköznek bizonyult a legtöbb esetben arra, hogy kereskedőket, iparosokat üzemek gyors és minden elfogadható áron való eladására kényszerítsenek. A számtalan fajgyalázási per tárgyalása mindig az uccai szöcselék beavatkozása mellett és ennek nyomára alatt zajlik le. Julius Streicher különös előszeretettel jelenik meg zajos kíséretével az ilyen tárgyalásokon és terrorizálja a törvényszéket — ha a bírák már eleve nem voltak annyira megfélemlítve, hogy minden törvénysértésre készen álljanak.

A zsidók körében hihetetlen elkéseregés urrá. Ugyszólván mindenki ki akar vándorolni és csomagol. A kivándorlás azonban, ha a hallatlanul hosszú időt nybe vevő s akkor is bizonytalan tranzit nem lehetséges, egyenértékű a kivándorolni akaró teljes kisajátításával. Számos helységben a polgármesterek, vagy a náci pártvezetőség tiltotta, hogy zsidókat, vagy földet vásároljon. A heseni városokban és falvakban lévő hivatalok elvben megtagadnak a zsidóktól minden haladéktól és egyetlen napi késedelmeskedés elegendő az illetők elárverezésére. Szabad érvelésről természetesen nem lehet szó; a zsidó vagyonát előre megállapított terv szerint neveléses kikiáltási áron kótyavetyélik el.

Köln, november 8. A dühnerei bíróság egy 77 éves öreg zsidó perét tárgyalta, aki ellen az volt a vád, hogy rituális módon

vágott tyukokat. A bíróság a vádlottat 150 márkával megváltható 30 napi fogház büntetésre ítélte.

Max Lewinsohn szembe száll a harmadik birodalommal

Königsberg, november 8. A königsbergi járásbírósa előtt vádlottként a minap. Az volt a vád ellene, hogy júniusban a Stürmer című lap kirakata előtt két németet megsértett. A tanuk szerint Lewinsohn oda tolakodott a Stürmert olvasó emberek közé és szemüveget ajánlott fel nekik, hogy azt a „drecket“ alaposabban elolvashassák. Amidőn az egyik tanu távozásra szólította fel, birkának nevezte. Nyolc nappal később a tanu észrevette Lewinsohnt, amint ez egy nagyobb embercsoport előtt beszédet tartott az antisemitizmus ellen. Ez alkalommal a rendőrség letartóztatta. Négy hétig „védőrizetben“ tartották, majd bíróság elé állították. Itt beismerte a tényállást, de megígérte, hogy nem fog többé ilyesmit csinálni és enyhe büntetést kért. Az ügyész a „durva“ sértés miatt háromhónapi fogságra és a sértő kifejezések miatt öt hónapi börtönre való elítélését kérte. A bíróság 400 márka pénzbüntetésre ítélte a vádlottat, enyhítő körülménynek tudva be előrehaladott korát és betegségéből kifolyólag előállott ingerlékenységét.

A koncentrációs tábor borzalmai

Prága, november 8. Egy németországi emigráns a következőket írja a Socialdemokrat című lapban:

„Miután végigcsináltam egy német koncentrációs tábor kinjait és szenvedéseit, bíróság előtt kellett tanuvallomást tennem a koncentrációs táborban uralkodó állapotokról. Elmondottam, hogy egy nap három embert megöltek csak azért, mert azok szerencsétlenségükre zsidóknak születtek. Az egyiket a barna bestiák úgy megkínózták, hogy még aznap felakasztotta magát. A másik kettőt agyonlőtték, majd a hozzátartozókkal közölték, hogy „meneküljenek közben“ lötték le őket. Öszinte tanuvallomásom miatt ismét koncentrációs táborba akartak vinni. Utközben a anoznbetoihsnrduclumfwpetaohirdluoih azonban sikerült megszöknöm.“

A német propaganda iratok, amelyek az 1936-os berlini olimpiászra csalogatják a nemzeteket, hangsúlyozzák, hogy Németország ezen az olimpiáson „békét, egységet és kölcsönös megértést akar különböző társadalmi csoportok és népek között“ megteremteni. Ezzel szemben az egyik prágai lap a vezető német sportlap legutóbbi számából a következő idézetet közli: „teljesen érthetetlen számomra, miért nem irtották ki már régen ezeket az orgyilkos bestiákat. Vajjon vadállatokat, amelyek embereket esznek, nem gyilkolnak le azonnal? És a zsidók egyebek-e talán, mint emberevő állatok?“

Igy készülnek az 1936-os berlini olimpiászra a népek közötti megértés jegyében.

Sztrájkolnak a clují orvostanhallgatók

Az új vizsgarendek és a magas vizsgadíjak miatt van a sztrájk

Cluj, november 8. (Az Uj Kelet tud.) A legkezdődött meg az egyetemi év és már benyomulnak vannak a clují Alma Mater. Tegnap sztrájkba léptek az összes orvostanhallgatók. Először az abszolvenskáltak sérelmesnek az új vizsgarendszert, amely lényegesen megnehezítette számukra a vizsgák letételét. Utánuk követ-

keztek az alsóbb éves orvostanhallgatók, akik egyrészt szolidaritásból, másrészt a nagy vizsgadíjak miatt csatlakoztak a sztrájkoló abszolvenskékhez. Eddig sem az orvosi dékánatus sem pedig a rektorátus részéről nem tettek lépést az orvostanhallgatók sérelmeinek kivizsgálására.

ODOL

F O G P É P

Ha dohányosok, nők és férfiak, meg akarják akadályozni a fogak szinesedését, ezt csakis az ODOL-FOGPÉP naponkénti rendszeres használatával érhetik el. Az ODOL-FOGPÉP megakadályozza a lerakódást a fogakon, a fogak szinesedését és a száj rossz szagát.

a fogakat tisztítja és épségben tartja

Macdonaldot nem engedték szóhoz jutni választókerületében

Minimumra csökkent a volt miniszterelnök népszerűsége. Baldwin ellen tüntettek a zöldingesek

London, november 8. (Rador.) Seaham Harbourban, Macdonald választási kerületében, rendkívül heves választási harc fejlődött ki. Macdonald népszerűsége nagyon csökkent ezen a bányavidéken, úgyhogy tegnap egyik népgyűlésen nem is tudott szóhoz jutni. A volt miniszterelnök kortesei leányai: Sheila és Ishabel.

Egyidejű londoni jelentés szerint Baldwin ellen a zöldingesek a leeds-i pályaudvarra érkeztek ellenséges tüntetést rendeztek, úgyhogy karhatalomnak kellett közbelépnie. A rendőrök törtek utat a miniszterelnök és kísérete számára, hogy eljuthassanak a tervbe vett választási gyűlés színhelyére.

Hamburgban kilenchavi börtönre ítélték egy lengyel állampolgárságú zsidót, mert német nővel folytatott viszonyt

BERLIN, november 8. (Rador.) Egy lengyel állampolgár zsidót a hamburgi törvényszék 9 havi börtönre ítélte, mert egy német nővel szerelmi viszonyt folytatott. Az ítélet kijelenti, hogy a német vér és becsület védelmére szóló törvény nem vonatkozik csak a németországi zsidókra, hanem az egész zsidóságra.

A valachista vezér, aki egyszerre antiszemita és kisebbségbarát, reakciós és demokrata

Popovici Mihály kiméretlen portréja Vlad Aurelről

Cluj, november 8. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti parasztpárt hunedoari tagozatának vezetősége vasárnap Orastien gyűlésezett. Váratlanul közel ezer ember jelent meg a gyűlésen, nagyjából intellektuelek és a falvak vezető parasztjai. A gyűlést Vlad Aurel fészkében és néhány lépésre ennek lakásától tartották meg. A résztvevők mintegy hangsúlyozni akarták, hogy a tömeg felvezetésére irányuló kísérletek visszhang nélkül maradnak. A vasárnapi orastiei gyűlés — írja a Dimineața — nyilvánvalóvá tette Vlad Aurel drámáját. Egy évvel ezelőtt még a nemzeti parasztpárt exponense volt és a nép fenntartásáért küzdött. Egy szép napon azonban Vlad nem akart többé egy néppárt exponense lenni. A „politikai személyiség“ hivatása a történelem problémáiban éppoly keveset jelent, mint a fajvédelem a tudományban. A tömegek hátat fordítottak neki és hagyták, hogy magában élje ki politikai személyiségét.

A vasárnapi gyűlésen Popovici Mihály leosztó portrét rajzolt Vlad Aurel „személyiségéről“. Vannak politikuskok — mondotta — akik egyszerre akarnak demokraták és re-

akciók lenni, akik tökéletlen kovácsok az antisemitizmusból, de nem átalják használni a kisebbségi tökéletből, akik egyszerre szabadkőművesek és ultranacionalisták, akik ma a szélsőjobboldallal vannak, hogy holnap a baloldali metódusok alkalmazását kérjék az államtól, akik hétfőn a diktatura, kedden pedig a parlamentáris rendszer mellett beszélnek és akik a közeljövőben valóságos tragikomikus szint kölcsönöznek. Vlad Aurel annakidején a konverzió ellen foglalt állást, élesen harcolt a tartozások rendezése ellen, de sietett igénybe venni a törvény védelmét, midőn azt életbe léptették. Vlad Aurel tehát ellenezte a gazda-tartozások redukálását, ugyanakkor azonban milliárdokat kért a bankok szanálásához.

Egy ilyen ember politikai akciója ellen teljes erővel fel kell emelnünk szavunkat — mondotta Popovici Mihály a jelenlevők lelkes helyeslése közepette. A volt pénzügyminiszter ezután az általános politikai helyzetet foglalkoztatta s kijelentette, hogy elérkezett az ideje a Tatarescu-kormány visszavonulásának.

A sorsjáték...

Amé, ezt jelentette ki nekünk egy jasiu tisztviselő néhány nap előtt.

kezdettől játszom és most 100.000 leit nyertem. Elővettem a ceruzámat és kiszámítottam, hogy ezen nyereség mindössze 350 leimbe került.

Rendkívül pontos ember, ez a tisztviselő pontos könyvet vezetett a játékról. Az első sorsjegyet ez előtt 4 évvel vásárolta. Azóta, hála a kis nyereségeknek, amelyek sorsjegye e este, 350 leit veszett Mindössze.

A játékterv szerint minden második sorsjegynek nyernie kell. Így matematikai pontosággal 51% esélye van, hogy a sorsjátékot valamilyen nyereséggel végzi.

Igy szerencséséjét követheti minden veszteség nélkül, amíg egy reggel fel fogja Ont keresni a szerencse, mint a jasiu tisztviselőt.

Vásároljon idejében sorsjegyet. AZ ELSŐ OSZTÁLY HUZÁSA NOVEMBER 15-ÉN

Egész sorsjegy 800 lei
Félgazd-sorsjegy 200 lei

A Zsidó Párt felhívása!

Egy párt csak akkor végezhet eredményes munkát, csak akkor védheti meg kellőképpen tagjainak érdekeit, ha megfelelő parlamenti, megyei és községi képviselővel bír. A zsidóság számarányának megfelelően küldhetne be a parlamentbe és jóval nagyobbarányban képviselheteti magát egyes, zsidók által inkább lakott községek tanácsaiban. Csak a zsidóság közömbösségén mulik ennek elmaradása, mely által nyilvánvalóan előnytelenebb helyzetbe kerül. Ez a nemtörődomség elsősorban abban nyilvánul meg, hogy a zsidók egy tekintélyes része a választások idején nem adja le szavazatát, de talán még nagyobb részben a megfelelő képviselő hiánya a szavazati jog, jobban mondva a szavazati jog gyakorlásához szükséges feltételek (választói névjegyzékbe való felvétel, stb.) meg nem szerzésén mulik.

A Zsidó Párt vezetősége ezúton is fel-

hívást intéz minden 21 évet betöltött zsidóhoz, nemre való tekintet nélkül, hogy szavazati jogának megszerzése miatt forduljon haladéktalanul a Zsidó Párt Jogvédő Irodájához (Cluj, Str. Saguna 7. délb. 12—fél 1 között), hogy a szavazati jogának megszerzése ügyében az illetékes hatóságoknál eljárjon.

Megjegyezni kívánjuk, hogy a választói névjegyzékbe való felvétel csakis december hónapban történhetik, kérjük tehát, hogy mindenki fenti idő előtt jelentkezzen.

Ha majd elküldhetjük mindenüvé képviselőinket, melyek a zsidó tömegek abszolút bizalmát kell élvezzeék, akkor nem leszünk kitéve sérelmeknek és jogtalanságoknak. Ha tömegesen és megszervezetten fogunk harcolni törvényes jogainkért, munkánk minden bizonnyal sikerrel fog járni.

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i és Clujmegyei Tagozata

אגודה כשר

cukrász, eljegyzésekre, esküvőkre s egyéb alkalmakra rendeléseket a legszebb kivitelben, jutányosan készít, Adler, Str. Dubálarior 8.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

M. WALDNER & Co.
Ware & Bank Agency, Haifa, Arlosoroff 3.

Elvállal bármilyen kereskedelmi és bank-szakmába vágó megbízást

Gyáripari képviselők. Ingatlan vétel és eladások. Elelmiszer és gyümölcs import

Zion Lloyd

BUCURESTI, I. Cal. Victoriei 33
Direktor: M. Jampolski.

Megrendez és közvetít a legelőnyösebb feltételek mellett utazásokat

Palesztinába

és a Közel-Keletre a Dacia, Carol I., Polonia, Har Zion és Har Carmel hajókon Kérjen az utazással kapcsolatos minden kérdésben felvilágosítást és prospektust! Képvisele Cluj, Mures, Someș, Bistrița és Salaj vármegyék részére:

Dr. Neumann Vilmos
Cluj, Str. Berthelot 12. Tel. 6-82.

SZÍNHÁZ-FILM

Ma és minden este és vasárnap délután
Molnár Ferenc: NAGY SZERELEM

Hevesi Piroska hangversenye

Szerda este tartotta meg Hevesi Piroska hangversenyt a római katolikus főgimnázium dísztermében megjelent szépségű közönség előtt. Főlegesen a művésznő közönségtől ismertünk, művei mindenki előtt ismeretes az a nagy zenei fellendülés az a magas zongorakultúra, amely Hevesi Piroska révén fejlődött ki, városunkban való megjelenése után. A tegnapi hangverseny műsorának összeállítását által, melyen a 18-ik század clavocinistáinak, valamint Mozartnak, Beethovennek s Lisztnek a művei szerepeltek, a művésznő uttörő irányelveinek adott kifejezést a szerencsés kézzel kiválasztott nagy orosz zeneszerző, Serge Prokofieff „Concert étude” s a szinte boszorkányos technikai felkészültséget megkövetelő „Toccata” darabjainak előadásaival. Hevesi Piroska öntudatos merészségét — mindig hálátlan feladat a közönség elé teljesen ismeretlen s szokatlanul új művekkel kiállni — teljes siker koronázta s a briliáns „Toccata” előadása felejthetetlen élményt jelentett a jelenlévők s különösen a zongoristák számára.

Ujdonság volt ugyszintén Maurice Ravel „Alborada del gracioso” karakterteljes előadása is. Ismeretes mindenki előtt a nagy francia zsidó zeneszerző előszeretete a spanyol folklore iránt. A „Boléro” szerzője, Chabrier-val és Dariu Milhaud-val osztja a páratlan kifejező erővel bíró spanyol ritmusok iránti szenvedélyét. Hevesi Piroska, az exotikus kolorit fontosságának felismerésével, teljes hűséggel s hamisítatlanul adta vissza a raveli stílus jellegzetes vonásait.

A műsor fénypontja azonban Beethoven Sonate op. 111 művészi előadása volt. Hevesi Piroska sok intuíciót s intelligenciát megkövetelő mű interpretálásával ismét bebizonyította, hogy a Beethoven előadók elitjéhez tartozik. A műnek teljes felismerése s átérzése, nemes, minden salangtól mentes tónus jellemzik játékát.

A gazdag és tartalmas estét Liszt „Harmonies du Soir” s Rhapsodie No. XII. romantikus művek briliáns előadása zárta le. A színni nem akaró tapsokat a kiváló művésznő több ráadással köszönte meg.

B. Z.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szombat 8½: Nagy szerelem. (Másodsor.) Rendes bérlet 11. sz.)

Vasárnap d. u. 6: Nagy szerelem (Harmadsor.)

Hétfő este 8: Nagy szerelem. (Negyedsor.)

Hétfő 8½: Nagy szerelem. (Ötödsor.)

Kedd 8½: Nagy szerelem. (Hatodsor.) A prózai együttes bucsuja, turnéja előtt.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Szombaton, november 9-én: (Iskolai matiné): A végzet hatalma.

Vasárnap, november 10-én (este): Aida. (Dinu Bădescu tenoristával.)

Hétfőn, november 11-én: Rigolotto. (Adrian C. Cirtiu tenoristával.)

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szombaton a legjobb film! Legnagyobb siker! Kizárólagos joggal: Kis mama (Kleine Mutti). Fősz.: Geál Franci, Veres Ernő, Huszár Puffi és Pest kedvence, a kis Baby Bandi. Jegylovétel délután 3-tól a mozgó kasszájánál. Számított helyek. Minden kedvezményes és szabadjegy érvénytelen. A filme monopóliója a Filmcentrale cégé.

EMISON MOZGÓ MŰSORA:

2 monumentális filmremek: I. W. S. van Dyke — Eszkimo — az északi sark „Trade Hornja”. — II. Fra Diavolo — Sztan és Bran. Ezen előadások látogatása iskolásoknak me gvan engedve. Helyárak: 9 és 13 lej. Kezdeté 3, 6, 9.

MUNKAS-MOZGÓ MŰSORA:

Szombaton nincs előadás. Vasárnap 3, 6 és 9 órakor dupla műsor: I. Az ügyvéd dilemmája. Megható társadalmi dráma. Főszerepekben: Myrna Loy és William Powell. II. Kétarcu Woronzoff. Izgalmas detektívdráma. Főszerepekben: Brigitte Helm és Albrecht Schönha. Helyárak: 10 és 12 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkevesebb apróhirdetés 20 lej. Aláíráskor 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jegyzetlevelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Hölgyek! Urak! Aki jól akar férjhezmenni vagy igényelnek megfelelően akar nőülmenni, vegye meg bármelyik dohánytözsében a Economist közgazdasági és házassági közlönyt s célját hamar elérni. Kiadónivatal: Cluj, Str. Basarabia 1.

Liebermann Sári, okt. francia tanárnő a kását áthelyezte Regele Ferdinand 67 al (fődszint jobbra), ahol a francianyelv oktatását folytatja.

Megbízható zsidó fiatalember, aki horkeztésben perferkt, jó fizetéssel felvételt. Schreiber, Hida, jud. Salaj.

Szörmebundák készítését, átalakítását és javítását olcsón vállalja Bixenspanner szörmeszalon Reg. Ferdinand 3. emeleten. Szörme nagy választékban. Bécsi modellek. Gyárárak.

Szerény igényű izr. románul tudó nevelőnőt keresek tanyára két másod elemistá lány mellé. Hönig Sándor Valea lui Mihai jud. Salaj.

Kézpénz s prima referenciákkal rendelkező zsidó, Bucuresiben lakom, tízéve, egész Regele-től dolgozom. Kereskedelmi, vagy iparvállalatok képviselőjét keresem. „Szorgalom, becsület” jellegre.

100.000 lej készpénzzel rendelkező autorizált könyvelő állást vagy más szerény elhelyezkedést keres, vidéken is. Megkereséseket „Biztos” jellegre a kiadóba kérek, ahol címemet is közlik.

Kozmetikai, fotócikek, laboratórium, gumibok, ékszeres legolcsóbb beszerzési forrás D'Or.

Butorozott szobát fürdőszobahasználatra keres fiatal házaspár. Címét a kiadóba küldjünk.

Házvezetőnői állást keres zsidó családnak jó főző, intelligens nő. Cim a kiadóban.

Keresek intelligens, gyermekszerető, vallástos, főzésben perferkt háziasszonyt. Ajánlatok Corso bazár Cluj.

Eladó jókarban levő, szép perzsabundát. Megtekinthető: Mandelbaum szücsnél. Cămin Regele Ferdinand 20.

Kiadó azonnalra modern háromszobás házias lakás és közvetlen a Vlad cég mellett egy üzemhelyiség decemberre. Mihai Viteazul 30.

Mindenest keres vidékre orvos házaspárrománul és németül beszélő előnyben. Cim a kiadóban.

Mod

Piata

Herriot jelentik: A követség köz Bucurestibe meglátogatni.

Mit je Tagblatt ha doktori cím szerint nem Doktor juris tanító. A do zadban az használták, jelent meg. a római jog csak II. Hor egyházjogra. get olyan do kat tarthatta erre nem volt tetés a prá szad ötvene addig minden az egyetemen ebben az idő címet és ett előadásokat.

Fejleszt jelentik: A Jo vő évi költség sabb összeget mint az ezévi

A Paul sület 82-ik év 7-én zajlott le szánu részvétő nőki megnyitó Ismerteti az eg ségességét: a viselet jelentős hívja fel a tag mivel az egyes nak nyomtatás elnöki szék bet fel. Dr Hel'er Goldberger Ed zetrőzi börgy honorrhea typr adásával kapcsol sikeréről. Dr egyesületre, me ismertette, szin gyobb az elnöki ler — mert ne intézet, ahol ki nafta volna. Dr Goldberger e Ernő klinikai tá mem mindenna — betegbemuta ritika gyermekkö ter—Cristian-féle nyer—és egyéb illette valódi ü Dr Berariu, a k lucrári-e nagy igazolta dr Grú nyességét. Dr Le segéd „Néhány korbán előfordul gygyulóban lev című kiváló tud egy az orvos ud sen tisztázott be ségben szenvedő éves kisfiu nem tetegen és az al számlálások 65.0 versejtmennyiség 000.000-el szembe tmet manifest, tól”, melynek kö zőlen, azonban tezeléssel a beteg kradályozni és a asonlő esetekkel gyulás útjára vez kes vitában dr es, dr Weisz Fü smert palesztina tetette fel) és dr

HIREK

**Modern csillárt
olcsón
Constructio**
Piata Unirii 31. Telefon: 83.

— Herriot Bucurestibe jön. Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint a párizsi román követség közli, hogy Herriot: a jövő hó elején Bucurestibe érkezik majd Belgrádot fogja megüdvözíteni.

— Mit jelent a doktori cím? A Prager Tagblatt hasábjain érdekes vita folyik a doktori cím jelentéséről. A doktor ezek szerint nem tudóst jelent, hanem tanítót. Doktor juris tehát tulajdonképpen jogi tanító. A doktori címet először a 12. században az itáliai városi egyetemeken használták, ahol mint akadémiai tiszttség jelent meg. Eredetileg a jogi doktori cím a római jog tanítására vonatkozott és csak II. Honorius pápa terjesztette ki az egyházjogra. Csak később tettek különbséget olyan doktorok között, akik előadásokat tarthattak és olyanok között, akiknek erre nem volt joguk. Ezt a megkülönböztetést a prágai egyetemen csak a múlt század ötvenes éveiben állították fel, mert addig mindenki, akinek doktorátusa volt, az egyetemen előadásokat tarthattak. Csak ebben az időben hozták be a magántanári címet és ettől kezdve csak ők tarthattak előadásokat.

— Fejlesztik a francia flottát. Párizsból jelentik: A Journal des Débats szerint a jövő évi költségvetésbe 30 százalékkal magasabb összeget vesznek fel flottafejlesztésre, mint az ezévi költségvetés hasonló tétele.

— A Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület 82-ik évnapi tudományos ülése f. hó 7-én zajlott le a tagok és a vendégek nagyszámú részvételével. Dr. Goldberger Ede elnöki megnyitójában üdvözli a megjelenteket. Ismerteti az egyesület megalapozásának szükségességét: és kiemeli az orvoskamarai képviselő jelentőségét. Szorgos munkálkodásra hívja fel a tagok figyelmét, annál is inkább, mivel az egyesület szándéka minden előadásnak nyomtatásban való közlése. Az üléselnöki szék betöltésére dr. Traub Vilmos kéri fel. Dr. Heller József főtitkár beszámol dr. Goldberger Ede elnöknek a budapesti nemzetközi bogyógyógyászati kongresszuson a gonorrhoea trypaflavin kezeléséről tartott előadásával kapcsolatban elért óriási horderejű sikeréről. Dr. Goldberger felfedezéséből az egyesületre, melynek keretén belül azt előbb ismertette, szintén dicsőség árad. Annál nagyobb az elnökünk érdeme — mondja dr. Heller —, mert nem állt mögötte jó felszerelt intézet, ahol kísérleteit kényelmesen folytathatta volna. (A közönség lelkesen ünnepli dr. Goldberger előadását). Ezután dr. Grünwald Ernő klinikai tanárség román nyelven tart nem mindennapi érdekességű beszámolót a betegbemutatókkal kapcsolatban — egy ritka gyermekkori csontbetegségről; a Schüller-Cristian-féle kórról. E betegség a koponya és egyéb csontokban szövethiányok, illetve valódi üregesedések fellépte jellemzi. Dr. Bernariu, a klinikai Rön'gen-intézet sef de Bucurari-e nagyon szép röntgenfelvételekkel gazdolta dr. Grünwald megállapításainak helyességét. Dr. Leitner Fülöp v. klinikai tanárség "Néhány szó a csecsemő- és gyermekkorban előforduló heveny leukaemiáról egy gyógyulóban levő eset bemutatása kapcsán" című kiváló tudományos értékű előadásában egy az orvosudomány előt meg nem teljesen tisztázott betegségben, heveny fehérvértségben szenvedő pácienséről beszélt. A 3½ éves kisfiu nemrég tért vissza Palesztinából beteg és az alkalmazott különböző vér-estezámlálások 65.000—18.000-ig súlydó fehérvérsejtmennyiséget mutattak ki (a normális 800.000-el szemben). Előadó, bár nem minden tünetet manifest, heveny fehérvértségre goncított, melynek kórjós'ata közismerten kedvező len, azonban mégis sikerült neki arzénkezeléssel a betegség teljes kifejlődését megakadályozni és a beteget — az eddig ismert hasonló esetekkel ellentétben — a biztos gyógyulás útjára vezetni. A kifejlődött igen érdekes vitában dr. Erdős, dr. Walter, dr. Keres, dr. Weisz Fülöp (ki egy Harrara országban, mert palesztinai megbetegedés lehetőséget tetete fel) és dr. Grünwald vettek részt.

(dr k—8)

— November végére Párizsba várják Ribbentropot. Párizsból jelentik: Von Ribbentropot november végére tárgyalásra Párizsba várják. Berlinből úgy hírlik, hogy a főmegbízott a szárazföldi fegyverkezés korlátozásáról és a hármás légi egyezmény teréről kíván tárgyalni.

— Kilenc órán keresztül hallgatták ki Boila Romulust a Skoda-ügyben. Bucurestiből jelentik: Stanescu vizsgálóbíró tegnap 9 óra hosszat hallgatta ki Boila Romulus egyetemi tanárt a Skoda-ügyben, déután 2-től éjjel 11-ig. Kihallgatását ma folytatják. Boila memorandumot adott át a vizsgálóbírónak, hangsúlyozva, hogy semmiféle szerepe nem volt ebben az ügyben. Hír szerint Mihalachet is be fogják idézni a vizsgálóbíróhoz.

— Spéterné, Blum Marcsa mozgásművészeti iskolájában a tanítás megkezdődött. Beiratkozás naponta d. u. 3—7-ig Str. Dacia 3. (Domus épület — Uránia palota mögött) az iskolában. Testápoló torna, ritmika, tánc, gyógytorna. Tantervképzés.

— Elrontott gyomor és az ezzel összefüggő bélzavarok, felfúvódás, kellemetlen szájíz, émelygés, homloklégzés, láz, hányás, hasmenés vagy székszorulás esetében már egy pohár természetes „Fer-ne József” keserűvíz is igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat. Az orvosok ajánlják.

— Magyarország zsrirkivitele megháromszorozódott. Budapestről jelentik: A zsrirkivitel két év alatt megháromszorozódott. Az év első kilenc hónapjában 184 ezer métermázsza volt a kivitel, egyharmaddal több, mint a múlt év egész folyamán. A legfőbb felvevő piacok Anglia és Németország. Az áru kivitel az Egyesült Államok felé is fokozódik. A jelenlegi eredmények e téren is azt mutatják, hogy megháromszorozódott az export értéke az egy év előtti helyzethez képest. Burgonyát Olaszországnak adtak el, 1850 vagonot, elsősorban Ella-burgonyát, 9 pengős postumiái paritásában.

Egyetemi tanárok megállapítása szerint biztos hatású a

„Bixádi viz”

amely a gyomor, bél, epehólyag és gyomorerégi fájdalmak ellen a legjobb, mert használata enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt. Cluj-i lelkari: Vitromin Rt. Calea Regele Ferdinand 70.

— December 22-re tűzik ki a görög törvényhozási választásokat. Belgrádból jelentik: A görög király hívására Londonba utazó küldöttség jogosult területen folytatja utját vonaton észak felé. Egyidejűleg Londonból az Evening News jelenti, hogy Görögországban december 22-re fogják kilütni a törvényhozási választásokat. A közlár-ságaiak csak akkor vehetnek részt a választásokon, ha elismerik a királyság visszaállításának teljes törvényességét.

— Esküvő. Rózsa Edit és Niszel Mátyás holnap, vasárnap délelőtt fél órakor tartják esküvőjüket Clujon a Reg. Ferdinand uti zsidó templomban, melyre barátait és ismerőseiket ezúton is meghívják. A menyasszony szülőinek, a cluj-i zsidó társadalom közismert és közszeretett álló tagjainak, Rózsa Mór és nejeinek ezen örömművéségéhez mi is szívből gratulálunk.

— Két szovjethajó érkezett a bajbajutott Csicserin gőzös segítségére. Constantából jelentik: Két szovjethajó Midiahoz érkezett, hogy segítséget adjon a Csicserin hajónak, amely a román partokon zátonyra futott. Több román hajó élelmiszert vitt a Csicserin maradt személyzetnek. Ha a hajót ma nem sikerülne megmenteni, úgy annak rakományát át fogják szállítani egy másik orosz hajóra.

Ne vásároljon!

Bu'orszövetet vagy mátráczuzatot,
Linoleumot vagy viaszosvásznat
De még kárpi'oskellékeket sem

Mig meg nem tekintette

A mi áruinkat, a mi árainkat.

Boskovics Testvérek

Cluj, Str. Regina Maria 15.
Brasov, Str. Hirschler 20.
Tárgu-Mures, P. Reg. Ferdinand 42.

— Titulescu a szovjetkövetségen. Bucurestiből jelentik: Tegnap este a szovjetkövetségen ünnepélyes recepció volt, amely után Titulescu Tatarescu miniszterelnökkel találkozott és kölcsönösen tájékoztatták egymást a bel- és külföldi helyzetéről.

— Az angol kormány kétszáz millió fontos kölcsönt bocsát ki fegyverkezési célokra. Londonból jelentik: Angol lapok szerint a kormány a választások után 200 millió font sterling kölcsönt fog kibocsátani fegyverkezési célokra. Anglia még a tengeri konferencia megkezdése előtt 35 új hadihajó építését kezdi meg.

— Nanking és Hankeu között százezer kínai katonát koncentráltak. Sanghaiból jelentik: Nanking és Hankeu között százezer kínai katonát koncentráltak. Ugy lát-szik, hogy a japánok várható akciójával szemben foganatosított intézkedésről van szó.

— Elhárjadoságnál, köszvénynél és eukor-betegségnél, oxaturia és phosphaturia képződésénél, hagnyasav sók lerakódásánál a természetes „Fer-ne József” keserűvíz javítja a gyomor és a belek működését s tartósan előmozdítja az emésztést. Az orvosok ajánlják.

— HALÁLOZÁS. Ujhelyi Ignácné hosszas szenvedés után 63 éves korában elhunyt. Temetése ma ment végbe nagy részvét mellett az új ortodox temetőben, ahol Glasner Akiba főrabbi mondott megindító gyászbeszédet. Az elhunytban dr. Ujhelyi József ismert aradi orvos, Ujhelyi Miklós és Ujhelyi Málvin (férjezett Reményi Lászlóné) anyjukat gyászolják.

— Zsidó társadalmi élet Satumaren. A közelmúlt napokban élénk egyesületi és társadalmi életet fejtett ki Satumare zsidósága. Elsőnek a Zs. N. Sz. helyi csoportja által rendezett Balfour-emléknapély érdemel említést. A Zs. N. Sz. csak a napokban tartott tisztújító közgyűlést és ez alkalommal dr. Katz Izsó választották meg elnöknek. Egyidejűleg határozta el a vezetőség egy Balfour-emléknapély rendezését, amely a jelentősége teljes eseménynek megfelelő nívós műsorral került vasárnap délután megrendezésre. Dr. Katz Izsó tartott bevezető előadást Balfourról és méltatta elővülhetetlen érdemeit. Giszkalay János sajtó kötetemeyéből olvasott fel. Utána Geiger Mór cernauti tanár ismertette a sanremói kongresszus határozatait és a Balfour-deklaráció születésének előzményeit. Az ünnepélyt páratlan érdekfeszítő kísérte és különösen Geiger előadása erősen frapportozta a hallgatóságot. Ugyancsak vasárnap este nagyszabású mitinget rendezett a Mizrahi zsidó ifjúsági egyesület. A mitinget, amelyet dr. Fejes Lajos elnök beszéde vezetett be, Mittelmann Jakab (Oradea) a Mizrahi ifj. egyesület országos elnöke, továbbá Izrael Albert, a sighet-i exekutive tagja tartottak nagyhatású előadást. Előzőleg délután a Brit Hanoar népes gyűlést tartott Ordentlich Victor elnökkel. A gyűlés egyúttal a szervezeti hónap ünnepélyes megnyitása is volt. Szombat este az izraelita Nőegylet táncestélyt rendezett. Az anyagi s erkölcsi siker ezúttal sem maradt el. Pár nappal ezelőtt a Zsidó Arvagyógyozó Kulturbizottsága is megtartotta őszi megnyitói ülést, megállapították a téli kultur-előadásorozat programját. Az elmúlt esztendő sikerei után az idei kulturprogramnak is sikert jósolnak. Az intellektuel fiatalság legjava fog felváltva minden vasárnap délután zsidó és általános problémákról előadásokat tartani. Az előadásorozat november 10-én kezdődik. — Dr. Friedmann József, a status-quo hitközség új főrabbi a napokban látogatást tett a zsidó jóléti intézményeknél, meglátogatta az iparosok aggenházát is és határos beszédben méltatta a jóléti intézmények emberbaráti hivatását. — Végül Ruvell József főkantor satumarei működésének 10 éves jubileumáról is megemlékezünk. Ruvell tisztelői elhalmozták ajándékokkal és érde-meikhez méltóan ünnepelték.

Utazót

keresünk Erdély és Regás részére ki a festék és vegyszakmában teljes jártassággal bír.

Csak bevezetett elsőrendű munkatérők jelentkezzenek „STABIL” jel-igére a kiadóban.

Félt lefeküdni

Egy nő féltelme a reumatikus fájdalmaktól

Kruschen meggyógyította

A reuma hatása e nőre rettenetes volt. Ugy félt a merevedéstől, amely éjjelente megrohanni szokta, hogy fél, lefeküdni. Tapasztalatairól az alanti levélben számol be:

„Eveken át szenvedtem reumatól. Egy időben alig tudtam lábfájdalmak miatt járni. Balkezem hüvelyujja annyira merev volt, hogy csak a jobbkezem segítségével tudtam behajlítani. Félttem lefeküdni, mert jobbkarom és kezem könyökig meg szokott merevedni és a fájdalmak borzasztóak voltak, míg a vérkeringés újra rendesen meg nem indult. Elkezdtem reggeli előtt teáskanálnyi Kruschen sót szedni egy pohár forró vízben és higgye el, egészen másképp érzem magam. Mindenkinél elmondom, mit szedek és mennyire jót tett nekem”. — W. A. B.

A reumatikus fájdalmakat az izmokban és ízületekben lerakódott túhegyes hagnyasav-kristályok okozzák. Ezen kristálylerakódásoknak a leghatásosabb oldószere a sodium és a potassium. Glauber só csakis sodiumot tartalmaz, Epsom sónak egyáltalán nincs oldó hatása, mert a vér nem veszi fel. Kruschen só tartalmaz egy sodiumot, mint potassiumot. Ezek az egyedülleg, amelyeknek kettős a hatásuk a hagnyasavkristályok feloldása tekintetében.

A Kruschen sót több mint 120 országban árulják és most már Romániában is minden gyógyszerárban és drogériában kapható. Nagy üveg 95 lej, kis üveg 60 lej.

A „Goldmark” Zsidó Zenekar Beethoven-estje

*

A „Goldmark” zsidó zenekar után az idén fokozottabb és az eddigieknél is átfogóbb programmal akar megfelelni annak a nagyszabású kulturmissziónak, melyet megalakulásakor vállalt. Fejlődésének, magasrendű célkitűzéseinek bizonyítására e hó 26-án, a Magyar Színház szinpadán rendezi meg ezidei első nagyszabású hangversenyét, mely — a jelek szerint — Erdély fővárosának zenei életében egyike lesz a legemlékezetesebb művészi teljesítményeknek.

A Goldmark zsidó zenekar e hó 26-án Beethoven-esttel kezdi meg ezidei nyilvános szereplését, amivel a minden idők legnagyobb zenei zsenijének akar hódolni. Beethoven leghalhatatlanabb zenekari művei kerülnek ezúttal előadásra: az „Egmont-nyitány”, a D-dur hegedűverseny, melynek hegedűszólóját Kolár Károly, a Román Opera kiváló koncertmestere fogja játszani és végül a káprázatos, elbűvölő erejű ötödik szimfónia, amelyben a halhatatlan zeneköltő az emberi sors tragikumát szólaltatta meg.

A Goldmark-zenekar vezetősége a november 26-i szezonnyitó hangversenyt azért rendezi a Magyar Színházban, hogy a hangverseny kulturjelentőségét a külső keret nagyszabásúságával is emelje, hogy a művészi teljesítmény bensőségét a színház kényelme is fokozza.

A „Goldmark” zsidó zenekar november 26-i hangversenye elé nemcsak a zsidó közönség, hanem a város egész zenekedvelő publikuma nagy érdeklődéssel tekint.

— Földrengést észlelt a bucaresti obszervatórium. Bucurestiből jelentik: Tegnap reggel fél 7 és 7 óra között földrengést észleltek a bucaresti obszervatóriumban. A földrengés fészke a fővárostól 700 kilométernyire volt déli irányban.

Orvosok, mérnökök, gyárák!

Minden magyar, német, (25% redukeció!) román, stb. folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető Lepagenál, Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagetől, Cluj, jelleve, mely csakma érdekl.

UJ KELET Legújabb hírek

Az olasz csapatok bevonultak Makalléba

Maraviagna tábornok különítménye egészen a Csana-tóig portyázott. Nagy hadiszerszállítványok érkeznek Abessziniába

Anglia és Olaszország között tovább folynak a diplomáciai tárgyalások

Asmara, november 8. (Rador.) Az olasz csapatok ma reggel 9 órakor elfoglalták Makallé városát. Az olaszok nem ütköztek ellenállásba. Elsőnek Broglia őrnagy csapatai vonultak be, majd Gussa rasz hívei. Gussa Olaszország nevében birtokba vette Makalléban levő kastélyát. Maraviagna tábornok benszüllött különítménye egész a Csana-tóig portyázott, utközben számos abesszin csoportot szétugrasztva.

A londoni lapokhoz érkezett jelentések szerint az abessziniai északi arcvonalon Makallé megszállása után csak a Takaze folyó mentén várható nagyobb abesszini ellenállás.

A Reuter-ügynökség tudósítása szerint a szépséges Waziro hercegnő Tigre vidékén egy guerilla csapat vezetését vette át. Ejjelenként csapatával leszáll a hegyekből és nyugtalanítja az olaszok előőrseit. A hercegnő férjöltözésben vezeti csapatát, ő maga bajonettel támadja meg az ellenséget. A hercegnő csapatában még több nő foglal helyet. Valamennyien kitűnően ismerik a vidéket, annak minden szikláját és sok kellemtelenséget okoznak az olaszoknak.

London, november 8. Berbera és Zeila kikötőiből naponként nagy hadianyag szállítványok érkeznek abesszini területre.

Rómában cáfolják azt az abessziniai jelentést, hogy a déli hadszíntéren lököttek volna két olasz repülőgépet.

Pénteken Addis-Abeában kiadják a császár rendeletét, amelyel az abessziniai főváros főkörmányzójává nevezi ki a trónörökösöt, aki Dessiéből repülőgépen megérkezett Addis-Abeába.

Dzsibutiba érkezett hírek szerint Abessziniában növekszik a központi kormány hadi taktikájával és politikájával szembeni elégedetlenség. A római Popolo di Roma is azt jelenti, hogy

egy-egy vidékeken a lakosság ellenállása a hatóságokkal szemben, különösen a gabonaszolgáltatási kötelezettség életbe léptetése miatt kezd már forradalmi jellegűt öltetni.

Mindenfelől számos letartóztatásról érkeznek hírek.

Addis-Abeából a hadszíntérré vitték a frigyládát, hogy a csapatok körében legyen s őket végletekig menő harcra buzdítsa a szent láda látása.

Anglia és Olaszország között tovább folynak a diplomáciai tárgyalások

Genf, november 8. Brazília kormánya — amint jól informált helyről közlik — kedveszönlön választ adott a szankciókban való észvétel iránti genfi megkeresésre, amennyiben azt a választ adta, hogy fenntartja magának a szabankéz politikáját. Több külföldi lap már azt is tudni véli, hogy éppen a mai nap folyamán alá is írták az olasz-brazíliai kereskedelmi szerződést.

Párizsi jelentés szerint Lyon kiviteli iparvállalatai emlékiratot juttattak el Lvalhoz, amelyben rámutatnak arra, hogy az ipart alapjában rendítik meg a szankciók.

Berlin, november 8. Az Angri lapja, a szankciókkal kapcsolatban ismerteti a következő német álláspontot:

A teljes semlegességnek az felel meg, hogy Németország tarózkodjék a hadviselő felek hadianyag-ellátásában való részvételtől.

Németország nem fog törekedni arra, hogy a belföldi lakosság kárára nyersanyagok és élelmiszerek kivitelét fokozza, de viszont a készárak tekintetében a német kereskedő nem aszerint bírálja el vevőit, hogy kedvelik-e azokat Genfben, vagy sem, hanem elhatározásánál kizárólag az játszik szerepet, hogy fizetőképes-e és akar-e fizetni?

Párizs, november 8. A lapok közlik azt az értesítést, hogy Anglia és Olaszország között tovább folynak a diplomáciai tárgya-

lások, amelyek remélhetőleg a helyzet feszültségét tovább enyhítik.

Olaszország november 18-án megszakítja a kereskedelmi összeköttetést a szankciós államokkal

Róma, november 8. A szankciók életbe lépése napján, november 18-án Olaszország megszakítja a kereskedelmi összeköttetést azokkal az államokkal, amelyek a megtorlásokhoz csatlakoztak.

Olasz ügynökök Texasban 50 millió petróleum gallon megvételéről tárgyalnak. A hírt angol lapok is megerősítik. A petróleumot Németországba szállítanák, ahonnan Ausztrián keresztül jutna el Olaszországba.

Hivatalos amerikai közlés szerint szeptember és október hónapokban az amerikai pet-

róleumkivitel Olaszországba 600 százalékkal emelkedett.

Tüntetés Nápolyban az árubojkott mellett

Párizs, november 8. A lapok megállapítják, hogy nincs kilátás arra, hogy általánosan beszűntessék az Olaszországba irányuló petróleumszállításokat. Londoni érdekeit körökből is csak annyit mondanak, hogy helyes lenne, ha a nagytermelő vállalatok megegyeznének s kimondanák a szállítások felfüggesztését. Emellett azt Londonban sem hiszik, hogy ily irányban tárgyalások folynának a vezető petróleumvállalatok között.

Római jelentés szerint Nápoly uccáit este hatalmas diákcsoport járta be. A diákok az árubojkott mellett tüntettek, anélkül, hogy a

Még semmi hír Kingsford Smith sorsáról

Singapore, november 8. (Rador.) Újabb jelentés szerint Kingsford Smith és társának sorsáról még semmi hír. Melrose ausztrál repülő, aki szintén elindult Angliából Ausztráliába, megszakította utját és ő is segít ke-

reszni a két elűnt pilótát. Lehetséges, hogy a bengáli öbölben Kingsford Smith Rangoon és Victoria között kényszerleszállást hajtott végre, mert a vidéken nagy vihart jeleztek.

Kövekező műsor **LILIAN HARVEY** új filmje „Felhívás a keringőre” a Royal-mozgóban.

Letartóztatták a tragikus körülmények között elhunyt Buntica Vasile özvegyét

Gyanu van arra, hogy az asszony ölte meg férjét?

Cluj, november 8. Az Uj Kelet tud.) Néhány héttel ezelőtt napokon át foglalkoztatta a sajtót Buntica Vasile, a Leszámítoló Bank tisztviselőjének tragikus halála. Mint ismeretes, Buntica revolverrel a kezében ült betegen fekvő felesége ágyánál és mint a nyomozás később vélte, a beteg fiatalasszonyt nyugtalanította a férje kezében lévő revolver. Kértele férjét, hogy tegye le a revolvert, majd amikor az nem volt hajlandó, dulakodás támadt közöttük, amelynek során a revolver elsült és a golyó Buntica balszemébe furódott. A szerencsétlen ember néhány órai halálutasa után kiszenvedett. A nyomozás azt igyekezett tisztázni, hogy véletlen szerencsétlenségről, van-e szó, öngyilkosság történt vagy a fiatalasszony sűtötte el a revolvert. A tragikus véget ért fiatal tisztviselő halála után sem tisztázódtak pontosan a szerencsétlenség körülményei. Az asszony nem volt hajlandó felvilágosítást adni a tragédia részleteire. Bunticát eltemették, a nyomozás azonban tovább folyt az ügyben, míg tegnap szenzációs fordulat hoz érkezett. A nyomozást vezető Barbatu vizsgálóbíró letartóztatta özvegy Bunticánét, mert az a gyanu merült fel ellene, hogy az ő kezében sült el a revolver. A fiatalasszonyt tegnap kihallgatta Barbatu és ugyancsak vallomást tettek a vizsgálóbíró előtt Bunticáné anyja és Stössel, Bontica volt üzlettársa, akit közeli barát-ság fűzött a tragikusan elhalt tisztviselőhöz. Egyszerre azonban sem az asszony, sem a tanúk vallomását nem közlik a nyil-

vánossággal. Értesülésünk szerint még számos tanút fognak kihallgatni az ügyben, akiknek vallomásából fényt akarnak deríteni Buntica Vasile halálának körülményeire.

Németország az egyetlen ellenfele a Habsburg-restaurációnak?

Bécs, november 8. (Rador.) Von Wiesner, a legismertebb vezére Klagenfurtban tartott beszédében kijelentette, hogy Németország az egyetlen ellenfele a Habsburgok restaurációjának. Mégis a német hadsereg inváziója Ausztriába teljesen valószínűtlen, mert a németek jól tudják, hogy az egész Népszövetséggel találják magukat szemben.

— Meghalt Szádeczky Gyula. Csütörtökön meghalt Clujon Szádeczky Gyula, volt egyetemi tanár, állami főgeológus hetvenöt éves korában. A kiváló tudós Erdély föld- és ásványtanának megalapítója volt, aki magas kor ellenére állandóan dolgozott a cluji egyetem számára fenntartott helyiségekben. Különösen a bihori és gilauai hegyekben végzett földtani kutatásaival szerzett nagy tudományos érdemeket. Még az elmúlt nyáron egy tudóscsoportot vezetett a Hargita hegyeibe. Néhány évvel ezelőtt arcszába támadta meg, mely az utóbbi időben egyéb betegséggel is komplikálódott. A lelkes tudós hősiesen viselte a fizikai bajokat és csak egy héttel ezelőtt dőlt ágyának. Vasárnap fogják temetni.

tüntetés éle a szankciókban résztvevő államok valamelyike ellen irányult volna.

Tegnap Nápolyból két olasz gőzös ötven repülőgéppel és kétezer feketeingessel utba-indult Kelet-Afrikába.

London, november 8. A tengerészeti konferencia előkészítése érdekében az olasz tengerészeti szakértőkkel Londonban tovább folytatják a tárgyalásokat.

Rio de Janeiro, november 8. (Rador.) Megcáfolják, hogy Olaszország és Brazília között új kereskedelmi szerződés jött létre.

Most már sokkal súlyosabb feladatok előtt áll az olasz hadsereg

Róma, november 8. (Rador.) A Popolo di Roma szerint az abesszin hadseregnek 200 ezer puskája, 2000 gépfegyvere, 250 millió tölténye, 300 kisebbkaliberű és több légi elhárító ágyúja van. A lap hozzátéveszi, hogy holnaptól kezdve az olasz csapatoknak sokkal súlyosabb feladatokat kell majd megoldaniuk. Makallétól délre minden pillanában készen kell állniuk az ellenség ekeseredett kísérleteinek visszaverésére.

Asmarai jelentés szerint Mavariagna tábornok benszüllött csapatai legyőzték Nesfun Arria abesszin seregeit és számos foglyot ejtettek. Axumtól délre az olaszok megszállták Selaslaca és Gaga falukat. A ghundi hegyi harcokban is számos foglyot ejtettek az olasz katonák. Budjától délre abesszini haderőket összpontosítanak.

Ujra tárgyalják Gonzales spanyol szocialista vezér perét

Madrid, november 8. (Rador.) Gonzales Penának a tavalyi forradalomban résztvevő szocialista vezérnek ujrafelvételi keresetét elfogadták és ügyét újból tárgyalják. A szocialista vezért először halálra ítélték.

— Rövid hírek mindenünnen. A japán Ashana-vulkán erupciós tevékenységbe kezdett. Hamuesője már Tokió felett szitál. — Budapesten Vojnovits Géza lett az Akadémia főtitkára. — A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint élénkebb déli, délnyugati légáramlás mellett a borulás és köd csökkenése várható. Nappal a hőmérséklet emelkedik, az éjszai hőmérséklet nem változik. — Bécsben a Krediarstalt tárgyaló megbízottai eredménytelenül térnek vissza Londonba, mert a hitelzőkkel folyó tárgyalások holtpontra jutottak. — Délserbiában több helyütt erős földcsékezet éreztek. Valószínű, hogy a rengés központja Albániában volt. — Ohio állam területén gépfegyveres rablók megtámadtak egy személyvonatot és a postakocsit kifosztották. 75 ezer dollár bérfizetési kiüldemény s további 40 ezer dollár postaszámkokban a rablók birtokába került. — Az érétrközadéken az irányzat szilárd Londonban.

Uj: Mannheim—Grosz Héber-magyar szótár

az első és egyetlen modern héber-magyar szótár, amely a tóra, a misna, val ásirodalom a modern szépirodalom és a hébernyelvű műságek szavait egybefoglalva tartalmazza. A szótár 628 oldal, 584 oldalon kb. 20.000 szó és 44 oldalon egy rövid tömör nyelvtan. A könyv díszes egészvászonkötésben, kátfűző papíron 330 lej. Részletes prospektus ingyen küldemény s további 40 ezer dollár postaszámkokban a rablók birtokába került. — Az érétrközadéken az irányzat szilárd Londonban.

Dr Deutsch: Maimuni szemelvények 40 K

LEPAGE náli cluj Postán utánnvétellel. Kérjen ingyen Judit jegyzékét.

CENZURAT

Taxa post
plátite in u
No. 224713

10. Telefon:
Havonta 110
évre 600, egy
földre: H
félre: H
délre: H
KÉLET az
dóság egyet
Cukreink utá
rás megjelö

Győzelem
vagy ny

— Az olasz hi
zelmekről szá
észak-Abesszi
déli Ogaden-
nak tényleges
sebben elfogla
és tartomány
Nem csodál
olasz fasizist
menyékkel
ket, annál is i
pótolni kell a
második hór
beleköszölni a
világítás és a
meibe.

Anélkül, ho
bálmánk mond
kapcsolatban,
kázatjuk meg
sokat jelenten
az ellenség n
lenállást és s
sitokra bazir

Azt a körü
kívül hagyni,
indulása egy
felszerelés né
amely a tank
kel és gépfeg
oeska Mausor
nika vívmánya

Az abesszin
ciók kimondás
hogy modern
s valóságos
bélül a népus
nebb repülőf
reiten fog szer
től megrészeg

Azt sem sza
hogy az Olasz
ciók csak de
lyan éreztetni
nak bémítolag
életére.

Ha mindezek
egy kevésbé
győzelme vég
lelőgen és na
ik, hogy az
émeleteteg
szonylag rövid
lemm.

Bécsi Jász

Az mondják
denütt a nagy
len nűseses a
leket a föld,
gal közepette.
szizi területek
lesznek, mely
humor az egy
beri butasággá

Abból az all
Hedün, a híre
fordult Berlinb
a frakijába k
szében dícső
az igazi germ
ring és Leni R
a germán faj
ber, akinek
ülés és méret

Sven Hedín
keresztelni, b
bels számára
arra, hogy a v
puszáról szállt
gatott, pipáját
akik alaposab
nyar mosolyt
ben.

Berlinből Aus
ez a megtestes
között fogadt
egész napon át
kalandos életér
Mánsnap felke
Sven Hedín k
szon röviden
sekte:

Berlinben vo
viték körül m
vét. Nagyon saj
ronthattam el a